ALDATZ MALKARRETAN
ta
GERNIKA ERRETAN

Solozabal'tar Paulin

ALDATZ MALKARRETAN

ta

GERNIKA ERRETAN

Solozabal'tar Paulin
«Paulin»

Dep. Legal: BI-772-87

Inprimategia: Lankor - Avda. del Ejército, 18
DEUSTO - Bilbao

BESTE BIDE-ALDI BAT

Beste liburu bar idatzi deusku Paulin Solozabal'darrak: Aldatz Mlalkarretan.

Oraingo onetan Paulin'ek itz neurtua ta itz lana nastau dauz eta, ondo egiña dala uste dot. Paulin'ek euskera erreza ta jatorra dauka, bertsoz naiz prosa: edo itz lauz, eta bere liburu danak bertsoz idatziak dira, baditu orregaiño itz lauz idatzitako lanak bean-or-emen aldizkarietan banatuta.

Itz lauz darabillen idatz-tankerari begiratu ezkero, esaldi laburrak eta zorrotzak darabiltz. Izan be, euskereak Nere Nerea dau esaldi laburrak erabiltea. Eta berez esaldiak naikoa otzak izan arren, noizean bein, batez be gaiak berak eskatzen dauanean berotasunera sartzen dira, Gogortu,,, esaterako, ume-galtzearen arazoa aztertzen dauanean.

Eta gaiak zeintzuk diran galdetzen ba-deustazu, irakurle, ezin ukatu izango deutsut, Paulin'ek ba-daukazala bururik alboratu ezin danzan, gai batzuk eta olakoak ez dira alboratu idaz-lan oneitan be: Euskaltusuna, bakea, gizontasuna, aberria, zuzentasuna ta maitasuna,. Euskal-jakintzaren eta euskeraren ikur lez gizandi bi agertzen dira. Lekuona ta Barandiaran.

Liburu orren zatirik aundiena olerkiak osotzen dabe. Olerkaritzan Paulin'ek ondo agertu dau bere ugaritasuna, eta ugaritasuna idazlearen hallo bat dala ezin ,,katu, ugari egiten dan ori ona ba-da beintzat. Eta Paulin'ek bertsoak eta olerkiak, punterengoak ez ba'dira be, onak (lira: Neurri ona, euskera zuzena, azken bardiñak oker bakoak...eta noizean bein irudimen bizia be bai.

Liburu onetako bertsoetan giza arazoak, gizon aundiak, erlejiño gaiak, izadi gaiak, aberri arazoak, ezkontza -olerkiak eta alakoak aurkituko dozuz.

E: da jarraian duna iruntziteko liburua. Atseden aldietan eta noizbenka gozatsu irakurtekoa dozu. Paulin' en bertsoak. naiz olerkiak naiz itz lauz egindako lanak. beti, itziko dautzue gozotasuna zure

barruan, goizeko iñuntzaren antzekoak izango dozuz zure beroaldietan.

Gaur eskuratu dozun liburu oneri Aldatz Malkarretan ipini dautso izena *idazleak. Aldatza dau an bidean doa aurrera Paulin, baiña nora eta doa aldatz gora? Aitzak alboan, arri latzak beian, biur-unetik ugari eta aldatza. beti aldatza!! Noizean bein ur-jausi ederren bat edo aitz legorrera anean legortegian ¿zafen diran landarak, Euskalerriko arteak hear bada, eta inguru legar orretan, aldatz malkarretan bide malkar orreitatik nora ete doa olerkaria? Parnasora bidea ete da?*

Ez nekatu Paulin. Ekin lanari. Kristiñauen goi-Arnasak siniste bakoen musak baiño egokiroago sendotuko dau zure etorria eta bere bultzakadeak berotuko dau. Aldatz malkarrak amaitzen diranean, goiko loradira elduko zara. A bai izando dala eskuratutako elburu ederra.

OlazarTar Martin'ek

ATSEDEN

B akearen sena. Era askotako gizonak eskatzen labe bakea. Izan be, itz orrek esan nai dabena, gizonaren izateak, berez, eskatzen daben zerbait da. Gure nortasuna, aizeak orbela bezela, erabiltekoa ez da. Buruak argia nrti dan ta argiz jokatzea; ta biotzak zuzentasunari baietza ıa indarra enunen deutsoz. Gnre barne ontan daroaguz bakearen sustraiak; batzuk egoan, ta beste batzuk guzarrez.

EUSKALDUN BAKE-ZALE

Gure sot-truia, oso, bake zalea da. Euskaldun jendeak egia ta zuzenta.smta nui ditu, ta bere buru ta biotz, orIxe, atseginduten jukoz. Buru ezaupidea dudan ezkero, eazko jendea egiaren ingurnan, geienetan, ikusi izan dot. Ume aroan, ta bardin, gazte ta nausi aroan, n,ordoxka bat ezagutu izan dima andiki zalekerietan dabdtzenak. bizitzaren egia alderdi batera itzirik. Aundia izan nai, ta ortarako, edozein bide ustel aintzat artzen eben.

Egiaren jarraitzaille diran beke-zaleak askoz geiago diran ezkeroz, jende ori aipatu nai neuke. Era ortako giza-semeak -gizoutasuna- berarekin daroa. Sortzez artu ditun doai ederrenei, berez, zar jakon itzaltasuna arta ta bear dan eran jokatzen dabe. Edu ontako jatortasuna edonork ez dauka, baiña gure jendea, olantxe da. Erraien barnean daroa zuzentasunaren zaletasuna.

Nnndik ete jatorko egarri zuzeu ori? Euskalerriak izan daben Jaungoiko-zaletasunetik ala erriaren berezko izatetik...? Biak dira, gauza ederrak. Izan ere, Euskalerriak bere Egillea ta erriaren nortasuna, alkarrekin batera artzen izan ditu. Erria, egiz, ederra da, baiña guretzat lur au sortu eban Egillea, euzkorarrak ederragotzat daukagu.

Bakea zar da euskaldunarentzat...

Gizonak, ixilik eukitea, bakea ez da. Gizonen gogoak. indarkeriz. ixillerazo ta jendea. geldi geldi, euki izan zituen gizonak, munduan izan dira. Get4 k ezaguta ditugu. Gizon gogorkeriak makille;, edo ortan, erriak eukitera maulla izan ¿lira, ta gogorkeri orreri bake aldia leitzen eutsen, /:aren ustez, munduko ahlirik ederrenak ziran. Jakina. erriak era ortan egozen bitartean, askatasun geiagoz ebiltzata cureo irabazi ta gora-beretan.

Lía orma,,, errian, zati bi sortzen zirau. Gizonen bitartean. zulo uundi bat zabaldu ta sakontzen zan. Geroago bata-bestegandik aldenduago ta urriñaga. Ikusi eziña, era berean, sakomzen zan: gorrotoaren savír ak geroago ta barrurago ta erpeak, egunetik egunera, zorrotzago. Ori e: da bakearen bialea.

Onez gaiñera, giza semeak buru, biotz ta askatasuna, berez, (Hm. Gizouaren buruak argitzen lan egin bear dau. Eskubide ori, izatez, dauka. Edozeiñek, jakihuiaz, bizi giroa edertu obeua ta bizitzagaz ¡aaubet,a bear dau. Ikasteko erreztasun ta eskubideak zabal-zabalak guztientzat izan bear daba. Munduan, len, saarri, ,,/iruen ,umeak bakarrik, ikasi al izan eben. Rama uta ez bidezkoa ta egizkoa.

I ZAN

¡zatara eldu giñan, ta orain, ba-gara. Baiña zer da au' Nork ulertu...Lenen lenengo, bizia begiratu ta zer dan ezin dogu ulertu. Ra gatoz, denpora aldi bat agüen dogu ta ba goaz. Rien bitartean, emen, a.smetan dan trikilimontañak, ez dauka ertzik. Basauntzak menalion larrartean dabiltzala dirudit... Oro larra, adar akerrak eta na.stea... Mendi egalean balla ba dabil artaldea eguzkiarteko bedar gozoak ba tzea. Aa ete da gure mendiaren urudia...

Ez-jakiñeau etorri giñan lurrera, ez-jakiñean bizi gara, ta azkenean, gizonak, peuaz, izten dau bizia. Ederra da, Zerbait eztizko beregan dauka. Arkaitza ta burdüro baiño gogorragoa da, baina beti, maitegarria. Naikotu eziña da. Bizitza onek, berez, sortzetik dakarz e.skubideak eta baita be eginbearrak.

Asieran esan u ai dodu u'z; (n, da: gizona ez da btzi guviareu jaubea, ez lurrarena !a ezbere biziarena...Gure eskuan ba-lego bizia, gorputzari uork itziku leu. kiu zurtzen eta iltea? Gct m intzen guitun eriotzak, gizou :m na pozua egiten dau ondoren. Emen, une baten, ,gozarta Mutan egia, zuzentasuma, maitasuna ta askat(ts„na izate osoz, zabal-zabal, muiu,n,ko ditu betiraunean.

(Irain, emen, dago egon-lekua, biziak dina, arta-emon, gora-bera, lun ta ardura guztiekin, aldi onek berez ditn buruzko-min ugariak, baiñat gizonak, alan bearrez, sortzen ditun nasteak eta naigabeak, iñola ere, ez dira akatsik onenak. Esaera zarrak gizona ez dau ain onda ipinten. Izan ere, gizonen barrtta asetu eziña da era Nuera nai bestera. Lotan etorri ziran giza-semeak, agindu bat dauke lurraren gainean, izerdiz etaz maitasunez betentteko: aurrean daukazuna maitatuko dozn. Raiña gizonak, aritiegi, apunu zitun bizitzaz batera arturiko egirik ederrenak.

Gizonak Nere kontra, turra landuteko artu zitun (trazo ta eginbearrk, laster aldatu zinm. Neuretzat dala, ta neuretzat dana, narberekeriz triskantza aandiak egiten asi zan, lur jabe aundiak -aundiegiak sarttatz. Ta onek anularen, txirotasuna ekarri eban gizartera. Era berean, giznnekin egin izau danu. enderriekin ere egin rra,. Ta era, orretan, asarre auudiak sartu dira lurrean. Egite otren bidez, bizi eziñak eta gorrotoak, ezin esan beste, soro, (lira, batean bestean, mnnduaren egatetan gure artean bezela.

Guzurrez, tranpaz, txarkeriz, naiko saminik ala. An ez da bidezkoa. Lurraren sorrerako legeak gizonak ausi ditne esku ta ezpan gitriren mempean jarririk. Rizibide tu jokaera ori deika egoan, Izardiak, nekeak etc, odolak dei ez bakarrik arroa ere egiten dabe lurraren gaiñean.

Oker au konpondu egin, bear da. Gizonaren eta erriaren biziak eskatzeu dau. Zorra ordaindu bearrekoa da. Ugerrezko burdin kateia bezelakoa da, gizonen biotza uger orreitatik askatu ezik, ez da, anda bizi.

RaMa e.skuhideak lortzeko ere, ala ()lako jokabideak eruhil oi dira farrean. ,Suak sua, itioiz, ez drtu itzaltzen, gar aundiagoa sUna (mera hai. Guzurra, itxura ona ta ederkeria, ao batean, aizatzen dira ,gaur egunean. Errezoiduu gizonak eta kristauak, geiago, zur **egon** *bear dau. Erriaren alde, gauza onak egiteko, irudimen(), Jedea ta adoreu bear direla esaten dabe euskaldun gizon zintzoak eta zuzenak. Ori da bidea. On du gizonta.suna.*

EUSKALDIIN SEMEA

Esteban Jesusekin batean etorri zan et,rera. Gorroto artean **erOan** *ta il eben. &tiña maitasun artean, ando lagunduta, etorri diru zure aurrak, barriro, errira. Gizon zuzen ta anaikorrak ekarri dabe etxera. ¡977'ko Naui,ittete eguna, betirako, egun, gogoaugarria Mungian. Arriak, bideak, kaleak dardaratuta geratu ziran. Jendea begira. Zer da a„? Nor dator. Bateren-batzuk begi okerrez, geienak pozez, erriaren alde odola emon eban-ta...*

Ainbeste jendez fa ainbesteko edertasunez arrúuta, gizon onek zer egin daa esaten, jendea asmau Leban. Esteban, oso gizon erritarra zan. Begiak, burua ta biotz() zabaldu ta Euskalerria ikusi eban. Kantauri itxasoa, kera dan bezela, gogor, indartsu tu eder agertu jakon. Mendi gaill„rrak, bizi ta tánico. ikasten zituan. Arrugain ta barrenak dardarrasu egoten. ibar luzeak, solo zabalak, mendi barruetako meak...guztia maitegarri jakon.

izadi eder onen gaiñean euskal gizona ikusten eban itxasoan, mendian, lugintzan ta baita ere euskal mendi barruetako miña edo ~atufan. Bere lurreko gizon guztiak, euren neke, lan, izerdi ta jakie riaz gogoz, maite zituan. Erri guztia bere biotz biurtuta eukan. Ta gizona betirako mane cbanr Gizonari ez eutson bizia opa irurogei edota larogei urterako bakarrik, betirako baiño. Ta Euskalerria, munduko lur eta gizategirik maitegarrienak, gizadi ta erri bezala aske ikusi nai zituan.

Amatzar beterik iknsten eban amaren bizia, ta alegin guztiak egin

zima n ikasten, idazten ta Euskalerriari argi egite,,, bizia eskeini ta adala **emon** arte. Euskalerriak ik **usi** eban Nere semearen zintzotasana, adorea tu **sinismena.** Ortik dator **I 977'ko** Abendnaren agetaba.sgatrreiarei edertasuna. Ilda berrogeigarren urtean bere ,izurrak errira ekarreza,', millak lagunak aMen eutsen kalera, I:7eizara. artu samtura ta pelota tokira.

Kalean lagun bakoitza Estebtmen lagnn bar zatt Gaztedi zaratgarria...¡Guraso Iaide anndia...Gizona Nere eredu Ra egite aundienett aarrean, ixilik, ari da petusetan. Muugian, egun armau. binc ziran millak be i.rilik, egon ziran "Lanas-eta' gizan ta kristauarcn aurrean. Bai Eleizan, ta bai, orRa santura bideau isiltasunak itz egiten eban birle ta armetako arriak jota aidean. Eximilo etzan izan alakorik...üi

Ortn .santuak maitasun kateia irudian. Burruk a ona egin eGaz "Lauaxeta" K. Ta ornat, enskaldun adiskide guzti 'trek, euren maitasunez berotu ta igortzita, bakezko euskal har stmulan gorde den. "Lauaxeta" dana entra: zeuntsan Euzkadiri ta argi egin bideari. Euzko hurra maite zendua,,, baiira, egiz, tn zuzet,asm,ez, askoz griugo betiko bizia.

Azkenez, pelota tokian. Enbeita Balendin, Azpillaga ta Koliuas jaunak bertso ta itzaldiz eginiko amena ederra ta betirako bizigarri, izan zan. Tu otten artean, Lauaxetari buruz umeak egin **zitueu lanak** irakartea oso apartekoa ta oso bikaiña izau zan. Lauas-ctaren eriotzak analen euskuu samiña, lora biurtuta bezela une orretan ikasi genduan.

F' I KA, LAUKARIZ, El KA

1978, Epaillak 27. l.a,karizko Zabalondon barri illun an zabaldn da: Binar il da. Argi indarrak jo ta une berean erreta itzi dat'. Zartada gogor batek lardar eragin deutse mllaka lagunei.

Laneam il da. Serbitzen. On egiten. Ta orain, zu, euskalduoi beat

betetako !ongille orrekin ir t'Oreru nator. Ter ikusi r/n:lr:' .Zer emzun... Zer asmau dozu zure barne artan? Larrean agtillo alan lurra gure anai gazteak. Adiskide ona zan. Berbaz ez ginduzen al;nrtu. Sakunagaa izau ala bere joan-crea. Lanugaz agurtu ginduzan.

Anso a!a gizonaren egi anndi bau: lana. 7a ori alderdi bietattik, gizantat, arta ezkero, gizonaren bizia da, alaita.smm, gizarteka,gizana. !'arrak, zuz˙aa.sunez, eginda, gizartea alkartzen dau: lattbideak zt zen gabekeriz eroanda, anaitasuna apurtu.

Lurra. Bere indarra. Bere ondasunak... Gizana... Rere jakituria. Bere eskuak. Ta larra lantzeko agindua. Una emen, gizotnak artu ditun lurra, bizi-lekua, lagunak eta almenak. Eguzkitik argia bezela, ¡urretik guzIok inftaria atera bear dogu. Bahía guztiak bizi bear..." Tan egingo dozu". Norbera izerdiz gizona bizika da, artutaka a/metnen eran bear eginda.

Frutaak, ondo, Banatu. Au baGa aundikoa da. Gizon guztiak, gitxi gora bera, bear izan bardintsuak daue; emazteak, arazoak, arat-emonak, gaisoak... Biziak bidea, ando, eroateak, gizontastuta alderdi guzietutik eskatzen dau.

Gizonak barem da uka. Au landu egin bear da. Ez arrokeriz, bai gizonta.sunez. Gure Atta ezagutu bear dogu, baite bere aginduak ere. Atta danentzat bardin da. Alperrik ez dau nai, ez zapa¡zai!lerik. Gizan ak gizona zapalIzea ez da gizanfasuna, piztikeria da.

Lanak !n laguntasuak anaitastma sortzen da be. Biffor !curaren bidez atcitastuta sortzen eb^llun. Bizia 'naite eban fa /auean ziarduan ta beurraren martiri izan zan. Baiña betiko biza, be sinistu ebatn gure beme jende askok bezela. Ze ederra dan sinismena gizonaren azken egarria asetzeko. Ilteko ez giñan jaio, bizi izateko baiño.

Anai gazte baten ezbearrezko eriotzak dai miña eginda, anea errira jaaal giñau, anaiari laguntzera. Baiña zelan, Bittor ^lda bai egnau...E:...Ez...Guretzaf betiko bizia dauka. Tu alau be, emengo lanaren Truke betiko bizia Aitarenean. "Seme, erdu, betiko pozera", esan eutson Aitak.

Jendeart aundia, izugarria, Aita Betika ta seme Rittorrekin, atase, elkarm garRa,. Latta, adiskidetasuna ta meritatluna, ixil ixilik, Oroi. ttenezkoarioagaz, gozo gozo, igurtzita ikusi Mtuan. R^nor, ori dat tnaitasuna, beTiko bizia. Luster arte agur....Sinismenak eta lortak betirako askatzea ibau gizona.

ZANRRIJEK

'Zanbruek" itza, polita dan ala ez, ez dakit. Ori bakoitzaren esperiemzi edo ikasietara izten dot. Edozelan be, indartsuak dira, euren sortzailleak diran legez.

Bein baten, !'eruk, adarra joten, gizon baten zirautson; Ai, at, Mikel Anmn, zanbruek zer dira...?

An, orma ertzean ikusten dauan bedar zabalak, sekula bedarra btkoak, ekarri egiztazak.

Mikel Anton'ek zorginkeriren bat izango zala-ta, irri-parrez, ekarri eutsozan. Peru begira begira, egoan agurearen eskuetara gizon arek a.sunekaz aorta on bat egian bitartean.

Peru izukerizko urratsetan ebillen bitartean, belarri ondo biak, sendo, igurtzi eutsozau, rrreJrezko eder bat asntatuko ebala esauez, ta izukeriak betirako kentzen zituala aditzera emonez.

*Rai, egundo ba-zan, papar eta belarri onrloeta t otzik ez eban izan, ttegu erdia izan arreo. Bere mu,sura begiratu, ta berez, ikasi ebau, zanbruek zer ziran_*

Reste batzuetan astera, orlo! txarretatik, berez, urten oi dabe zanbru gaiztoak gorputz azalera. Bigarren zanbruek okerrgoak ta arriskn geiagokoak dire gorputz eta osasunaren kaberako. Bigarren kasu onetan, asunak personearen barman dagoz noski, ta °dala galdu ta gaisotu eragiten dabe.

Lengoan, ikasi gendunez, euskal jende tolde arrigarri bat batu zen Olarizuko zelaiean.

Ezer emzun al dok 1'rlikrn...? Entzun eta ikusi, biak egin /tajamar

Zergaitik galdetzen dok uri...?

Zurrunurru aundia atera jok egun onetako jeude taldearen batzarrak. U1111' batzarra izaugo za/a uste joeu, ta ez ain aundia ga\ñera...

('eliken, egun orren barri emoiguk.

Ara, adiskide, itz biten esateko, ondartzan arria ta itsasoan ura bezela, zelai guztia euskal buruz beteta agiri zuan. Eguudo ezaguua ez dan raivakoa.

l)ardara aundia eragin juan egun ouek.

Asarreak edo ilteak egon al iban...?

Ez, mutil... Litikau...0(akariz ez... Euzkutar atuden batzarra izana zuan. Egiz, ainbeste lugrar elkarrekin, (Tundo, ez rtajocn ikusi. Guztiak adiskidetasunez beterik, betika lagun zaarrak bezela.

Zer dala-ta, .sortu dok, orduan, egun onen inguruan ainbeste e.samez ta ipuin amzeko...?

Begira nutil... Egia beren izatez arri **asnUta** *dok. Tu egi ari peutsabide, aragi, gizonen bizitz bitrrzen danean, atamik indarra bezela eginik geratzen dok, Ume joko lez ikusi nai ebanaremzat, turdin erri aundira izan :mot Olorizu' Zemzuna ta gizontasuna persona biurtu ituan. Ta ango jc'ndetzaa ta gizabidea ikusirik, lerak dardara egiten joan ta jendez pozik... ta beste batzuk Olarizuren ederra irantzi ezinik.*

Peruk. barriz be, jakin nainiak bamean ikuturik, galdera nn egin entson Mikel Anto/ ti...

Olanizuko gauzarik bereziena, zer izan zuan iretzal... ?

Mikel Antonek, gatzez, eramzun eutson.

Ambeste jenderik elkarnrta, egundo ez najuan ikusi. Laguntegi guzti ara batean ikustea, zaru niki ba: zirudian... Jendea pozik, erri eder arek agertzen eban gizontatsunagaz.

1)11. Attrnnin. Gotzain fauna

()rain dela sei urue, krístnu bezela artzain bear izanean aurkitu giñan, tl zkaitnr. Jende ardartinra, nor eta zelakoa izango ete zott begira ta gu/,/ezko ebillen. Gattz,t bidezkoa aal ona **da.** Artzaiñagaz arduratzen Artua bizi da. Zerbnit nai alau. Bizitzea zuzemin ta se ulto, nni daheha esan lei.

tht. Antonio gura artero etorri zan denporea, aldi latza zan. Gaitik berako ingnnl gogorrean bizi giñam, ta jendeak ovtera, egia aa a.skatasun pizkat nai zituan, gizonari, berez, dagokiozan bezela. Komeni zaat ala ez, ezpuiak sortu ziran. Hairia gora-kera orren artean, 1hr 'Antoniok, zezen zUzen, etorteko erabagia artn eban. Ori egikeran, txromatik artu rban ardt?reari. gogo guztiagaz mntzusen, alegindako zau.

Bizkaia, berau dan letz ezagutu ta maitatzen alegindu za u . Argi egin bear eban ta lur (liti, berez, dagnkitn? lez, Eban!elio argia emoten alegindU zain. ligiz, gizonen gurarikerielara ('tzatt makuren, .latngnikuaren gogora baiño. Egi ta zuzentasana Nere barman eroiazart, fa arre,: arira jokatzen alegindn zan. Izan ere, aitak izan ezik; ;izonari nork ora e l'ira leikie...? Ta gnu' Aitaren jakitaria. bati. emon atai izan (uuan gare Hizkiiari.

Jauugoikoaren jakituria, lurreko gizonak, beti, ez dakie onartzen. Norberaren gurarietara, ondo, ez ba dotor, ez ala atsegin izaten. Baina artzai : ona gure artera bialdna izan zau. Emengo araZoak asko !a gogorrak izango zirela. anrrezaz, ikusten eban. Alata da guzti be, I:banjelioa, Kris!nren argia arti(egibidetzat ta Rizkaira eMu zan. Herí' asmoa zezena ta argia izan zet?, Hizkaiari Jaungoiko bidean laguruzea...

Pertsnna bakoitzak bere almen ederrak dan. 1)u. Atttnniok bereak heregaat daukaz: apaltasuna ta pobreaasuna: au da gizoNareu zmrta+vmezko it.raropena eukazan atrrean. [(ere gogoa tttt :a,C Bizkaiko jeNdeari argi egin guztion Aitaren aurrean.

l.,t;inhear ari betetttten, ardao; gnzoaz alegindu izan da. Ta ,,'c:amak egin leiken gauzarik auudiena, gure artean asotn dan; artztin nn bezela bere biria artaldearen aldez. egunerik eGunera, ementxe, ortu eban, ordurik kezkat.su ta garratzenak Bizkaiaren rdrle emaua:.

Bizia urtu dau ta gu:tia emonda dauka. Catre napar anaiak bere indar guztiak eskeitu eu.skuzen, ta era orretan Naparroa ta Bizkaia Jaungoikoaren bidcz alkartu ditu.

ZEREN ZERA

Gizarteko jazoerak gizonaren emaitz edo frutuak dira. Ta hurrran jazoten diran gauzak, onda, balierazteko, gizona ezagun, to arteznt bear da. Giza-.semeak almen balotsu bi ditu, bere bizi gaviaren oiñarri ta ardatz bezela: adimena-burua tu biotza. Almen onek gizonaren gritia on edota txarren ta askata.sa naren pentsuutt dagoz. Punta onek gogoan eukirik, lurreko jazoeren argitastna zerbait sortu daitekela deritzat.

filosopiko esara da: "bere zergaitia ez daukan zerik, ez dogo". Era atean gauzak ikasieta ba, zurtasuna ontzat artzea da; !a ztremza egarria guztiok dogu gure odol !a gogo bamean. Personeak bide orretatik joan bear leuke; berez, ortik joateko egiña da-ta.

Baiña, Narré, zuzenbidea itzi, ta okerbideu artzen da. Okerbideak, nai mendieta,' dala, nai lan Mietra: dala, bidaztiari oker atndiak dakartsoz. Birle okerrak Riama ondamendira eroan leike bakardadean. Gizonak errezoizko bidea, berían bera, izten ba-dau, negarri gabeko ondoren ta desastreetara eldu leiteke, bai bere kaltea,, ta bai, beste askoren ondamenean.

Adibide batzuen bidez, gattz onek, abeto, ikusiko ditugu. Ni olerkaria ha rriroz, baserri bateko .sagastira joango nimzake. Llgezabak diñozuotez, s'agardi eder ori. len, ote-aldapa bat izrut zUn. Baiña sagarra artzeko lur egokia zala ikusirik, °teak erre, ta sakon, aLtura eben, ongarriak lurrera zabalduaz. fa gero, .sagar landarak. ,Giro onrnram, jarri zaue'? inrean. Urtetik nrtera, gora goraka, !a mardul

t'nr_en. Lastet-, udabarriko lora ugariak udegoieneko burdikada .sagar (motu :nen.

/'mItta, agirian (lago. Lanak, izr'rdiak ta landara egokiak, irurak sorn, eben haserriarentzat bizi-,,,od, pozgarria. At,,,r lanetik ta landara onet^k ateak eta larrak ezin urten eikeen. Sagasti (aten rdertasuua lugin ,,txa keta ardurearen oudorena zan. Lanaren :rra, fritura edertastau, zan.

Babia bestea, br', bardin jazoten ala. Lengo ,,/,diot,, sagar& ederrak izan **zirenak, gaur,** sari artean Mota ikusten &tugu. At.rurrak ukudlun boza',,,, ziren anrrr'rapidearen edo biz^-nu,duareu izeueau, gizonak lurreko ardurak albo batera Nota zituen. Reste alde batetik, kanpoaren aurka srnnorro tu etsai asko diot. Arerio guzti onein aurka gare zagat: eta lurrak iraun izan dabe. Lupuak jota bezela, gaur, on asko jausi dira. I'r'nagarria._bene...benetun. Bailía jausi dira. Izatearen ondorena, bere:. eriotza. Zeren zera, ondamena.

Onen pare:, (tra'u, aitatzen noana, sagar baria ez da. Au gertaera anogarria da. Kateiz jasirikoa. Tu arteera joan (gorrito!, ainbeste min rmon daben eskero:, euskalrbnaren bizia barn raii,a zauritnta (lago.

h)tskalrbunk bere lurraldea, askatasuna, jaubertasuna ta erri legeak ererb,garrizkoak eukazan. Eu.rkalerriko l'geak, alkurtasunean egiñak, erri berberaren oiturak ziren. Jende guztiaren urtean jan?, bizi, ta ondo, ouartuak zireuak. Gure Lege Zarra erri berberaren pentsabide tn biotzaren miña zan. Era ortan bizi ziran gare arbasoak. Lana ta pakea ziren euren a,,,ets guztia. Berez, giza eskubidez bezela arturiko lurrallem,.

Luskal alderdi 'uztiei berezko askatasun ori kendu eutsen. Geroztik, beti, erabili izan dabe gure erria rapian, gogorkerietan, itzez eta lerkai burdi,, arter'trm. Gure izktmtzak ere. berari berez, zar jako,, bidean, itz egiteko esknbiderik ez dau izan. Amaika bidar easkalehm umeak lotsanmk eta :igrmuak izan dira eska/u bideetan. Eu.skaldu,ak e: dau izan e.rkubiderik, berak dakian izkuntzan bere burua :aitu:eko. atu ez al da zapaldnta bizi izatea...? Au ez al da erri bateri eman ruti izan

jakon rrina,a.-..' Tir e: (ggeuree bakarrik. urria es ala ¡carlea bakarr^l.. Baso. n en(li. itea.ra. boraren mamia, andasnn tee bere min,4,uta gu fiak 2sutara eben e'uskaldan,,,, a.skata,u,, Iurra ^zkuruzarik ¡ak ^nauenegez batean.

.SaMmik, tene,,, naru, !a ikusi eban, barren /earendik, nnrainnkna zan litr.:Áea/lren nmlanrendirr ta negarra. Onetarako eskubiderik ez (lago, bere baitan, esan eban, fa erria (Irgan tari izai eban. la azkenez ere, erriaren arazoak ekarri ents'ezan neke ta ketrtz('la garratzak, ta nmlnren, gazterik, eriotza.

(;aarke, jazoera ,gu ztien sustraia, or dago. Aundia izan da erriaren nekea, gogorra gizonen eskua gire erriaren gain. Orain, koniurrme, gizonak, guztiok epaitu bear gaifuan /:gilleak, zer Hai titutan. Lenengo, zuzet,fa.suna Luzkadiren alde. Erri maula amen eskabideen zn_entasana. la ()ᵖtdaren askatasunezko bakea.

MENDI GA1Ñ1;AN

Alungiar gizana, sarri, dabil lurrari begira. Gure Iurra, Mungia. líderra zeta iz, mendi egatez !a gaiñez. Ora ingoan, geienbat, Laukarizi begiraft deutsu..4t,t.re, arta dun lr(rrari, zelai ta zugarzei darien ederra, natif,eseaur fa olerkia. Bizitz(treekn suberta,, jakun larra, zelaietan esnea !a ezti((e/arinna da. I mnnknra danez, guztia maitasunez beterik agertzen da, ta gizonak, artu tlan, batee dau.

(1 1) A B A R R i A

Bizia udabarritik aurten da, fa bardin, giza semien bizia. Biak maitegarriak dira. Baiña maiefza bidria he semetxoa pazkorrago. Bizitzaren egun'sentika poza dakarre. izar be, eguzkia, goizean, maendi astean argi ta berouesunez datar. Zenbat bitler Laukarizka gaiñean, balar bakarrik naikoua ezinik, .Sollubeko gaiñeraruz begira,

II tasahletiA ("aforren artopola ikusi nair^k begira bere eder tastat g7:Uon... 'rr

Gusk,lerriko aritz artean
:ah u :da: ernai Laukariz,
II^zkaiko lurrean errot,rik
mendi ur,garden ugariz.

(4ltbarria jan) barri da
Eleiz aldeko izadia,,
zugatsak eta zclaiak dogo:
irri-harre biguuia,.

llizitza barrio asi ala orbizt,tert egoki ta gizonaren lmaren bidez salo ta zelaietan. Iv4˙gt« n, b,.serriiarrak garbitu dita (Mana eta lauak. Gera, Maia, pozik, eta eder dago' Berak al dauan notaria emoteko ,gertu.

Lai astunak mane tlau beroa,
erraiak zabaltzeu dijo,
at,ziz, bizi barri biNa,
emato, bizi eztiur.

Eta nik (tres (Ti', dot
i,dar barrien aurreatt,
oro ti(airetzat ezkuma
biziaren b,rrenea,.

.Solo en: ta zelaietako zugatzak, agiri dira ta mendietau arbolak orri hi,gunak ,gerazi', ,Lur. Ezku,ta, dagon idar e,rillea ta turra tauean agiri dIra. Gizou aren janoria ta bizia daton arnari ta zagat: ,•,,borren bidez.

Zugatz cnborrak adar betiak,
bizia guritzen dager,
eme-minetan, ,gero aleak
iadu˙ari esker.

*¡sad, eder omᵉn arten,(tu sinismendun ba.uecre urtean Iae^ u Irau (lago: luungoiko tar bere,t .semie,r otoitz etxea. R1omean urteranr_* ***doa*** *t❑ sinismenak ¡armasen (1,111. Astero doaz bertara kri.uiñauuk Egilleari sor* ***deutsaa;t n*** *garra enumera.*

Jendea gura ta gura doa
lurraren bide zarretik,
millinoktk bider zapaldua
sinismenak ditionetik.

Lurrean th,ko dago bidea
kristaa iendea areago,
U!?171 **ASA** *HAK MAITATUKOA*
Raselizatxoan (lago.

bizi giroa. maitasuna ta edertasuna ugiri dira. Zer gansa maitel.n(agurik. zer olerki ederragorik, gizona bere Jainkoarekin berba egiten egotea bamo._.'!! Ort dala-ta, Laukuriztarrak Aitaren aurrera, gizon nu ta (pal, ,sarri, joan dira.

A,rCre *dago Jainko Retikoa*
u„tientzat gaztet.rua,
gaztieatzat indar dan gaztea,
nausientzat itrarau.

I.aukaris, Mungiako ahlerdi ortan aurkitu neban poesi edo olerki mairekorra bana ta Larrara bialdu neban. Gipuzkoarrak zirar, epailariak. ta ondo, eretxi eutsen. Aurten, Euskalerriko Laukariz aldea sari atea erabagiten dogu. Kau.

"Ị: TXERARRIA" BAKARRIK...?

"Rizkaiko lurrak eder-miñetan
ahsuan dauka semea.
Lgixerrak eta Kalamuk zaintzen
Etxebarria (oreu-.

Zure hahespear, jai() nintzan da, ta bizitz sormenaren zorra zurekin daukat, ene Et.rebarria maitea. Zure etxeak, banan ban,, ezagum ·timan. la gaur be, bailan banau, Ouart u ta goratzen dittn. kixebarriako bizi leku guztiak eu.skaídun kabi ederrak dira.

limen. lenengo, agetzen dodana au da: Zure egizko iznut, lOtsaz, artzen deu 1:txebarriarguztiak bezela. Bizkaiko semien pekatna ala, erri txikiagO bau, non, dagon agertzekO, alboan dagon aundiago bat aioa , bearra. u penagarria (bila derit:ot. Ta erri arre,, toki ta izena e: ezagutea...ruskal kulturarer, otnan ederra, likaiña. non, dagon ez ¡akitea (lala ,/akorkll b onora. Etrebarriaren izkuntza, iñoz, e: la i:(m edozelakoa.

Nire jaioterriaren izen bikaiña "ETXERARRIKO DEUN ANDER" da udaletxeko cuitar silluaz josita. Etxebarriar errikideok, egiz ta zuzeruasune:, ru, tiuren eskubide Osaaz. Etrebarriarrak, Zuena da erri orren ^Zetla zaindu ta berari eusteko ardurea.

(lme !r, gazte arOko aldietan, basetxe, abere, zela, ta utendi usaiu artean bizi izau giñan, kaupoaren maitasan artean. Olerkia ta bertson !rt bada giarrea erioen 'Ore sorterrik(tekuak. Et.rcbarriarrak, parkant: Amaika bider joan nimzen mendi gaillurretara gure erriaren edertasuna iknsi ta artzera. Red, barri, eder, asen, ezinik, etxeratzen nimuzan. Garr MA **X** *znrrt r;ruritik Rizkai ta Gipuzkoara begiratzen nebanean, Euskalerri Onek moskarnua izten ninduau.*

Gtrre bakezko baserri bizitzaren edertasuna gadaren utsak :nuritu ebe,,...MA.k', Mundiokt, Amulategi ta abar, azut ezinezko izenak dirrt. Rana: gau. maite dodan jaioterria, eder iknsten do!. Guda ostean sOrtu :en giroa, kristau laguntzaille buruari esker, ongarria ¡Mtl da. l'^an:izko iaxebarriu, abade jaunak, egin eutson ona Etxebarrittr1, tare ustez, gaur, argi, agertzen da erriaren batasunem,.

Erritarrak, emen, alto hat egingo dot. Gaztetatik zuengan ikusi nai ,'bamat, erain, ikasteko zona izan dot. Rizkaiak daben tokirik errskaldunenean bizi izateko .subertea dozue. Mendi giart.snz inguratmrt, urrezkO txoko bat dirudi Etxebarriarren kabirtk. Eh-cbarria

ez ala toki laua, bana mendiak darioen es^p e ta eztnr,az maitekor ta bizigarri biurtzen dira salo, zeGd, erbera tat b ^zkarrak.

Arta izan dodan bitxirik ederrenetariko bat euskaldunen r a skera da... harebarriarren izkuntza, bizia, ederra, ma,tunuva, aberatsa ta ondo ¡asia da. b.guzkiaren bizia lakoa da, beroa ta argitsua.

Nire erritarrak. Euzkadi guztiagaz zor bat daukazaela der^tzait; arta dozuen izkuntza eder ari, euskaldun guztien artean edan. Loa *o, da zabaldu Euskalerrian frutua.*

lzkuutzua ez ala, bizpairu, iat edo lau izkuntza zaleena, ez eta ere amets egin rrai dabenena. Erriarengandik artzen dau jaio-berriak it zar,lt edertastttra. Erritar guztiak dira euskera izkuntza jakintsuaren jaube. Mendiak lagunduta, erri semeak, or, mulo, zaindu dozue, jakintsuemzat arrigarria dan euskera.

tzkuntzak agertzen Jau argia.
eusko semeen leiñargia,
giza biotzen kementasuna
adore itzez josia.

MA X aundiaren aurrean nago...
euskal euda berezia,
zuk duroazu biotz bamean
euskerazko itz eztia.

BAKEA

Bakea, pozaren odolekoa. Gaur, jaio nintzan baserri aldeetara nan. Bakerik ba al zan basetxean...Semerik zarreenak praka luzeak jautzi zitun. Pozik, ebillan itxura batean. Beste anai t.rikiak ez erand /en olako amets apartekorik. MAXORAZKO naz ni, beste anai arreben artean esaten ausartzen zaar. Bigarrenetik asi ta gaiñerako aldrea gitxiago zan noski.

Era ontako izkuntzak, etxe bizitza, inundik iñora, ezin garata eikean.

h'auskeriaren arra beregan e ttkart izkuaza orrek. Ori dala-ta. auai artuko b(matzea tn elkarri begi okerren begiratzea sartu ta muutasanaren kaltegarri agertzen zau. Bestalde, gure asabak euskal rue jatorriari, (11111(10, entsi eragin al izateko, altura bezela jarrita euken. 7'a aitura an lege let: artzen ebt'n.

Rh.serria, gure euskal bizitzaren eas/ea gizahlien gizaldietan izan dogu. I)intra, knltura ta izkuntzak babes ederra aurkiat eleu haset.se :mientn. Bertsolariak, orue, jaio ta argitn ziran, Euzkatliri bere rdergaillmk urretxindorrak baiño, p leno, abe.stueko. Euskal bertsoareu argiu, basetxeart jaio ro erri ttu uriak zear zabaldu uia gizaldietn jakituria ikasteueetara bertara eroaten.

Bertsolariak euzko hurrari, lantegi ta bizitz arazoari abestu datase. L,rirtkin, leti, maite-mindu ziran. Gizonak izan leiken ulbülidudr auulien tarika baI baserriari agertu nau erri ta urren arrigarrirako. Ta alan be, baserritarrak, era askota, baztertuak izan giñan. la ori ez :an bakearen (tajarria, ez bakerako bidea.

Gure euskereari, anuina, galdetu neutsan: Ta zu, euskera, nongoa zara...nork, geien, o tarío zaitu... nork, geien, erabili zaitu...? Iterada, laster, erantzun enstan. Mendian, zelaietan ta solo arteetan izan ditut aire laguna zintzo ta 0tiategarriak. Baserriak izan dira, batez be, mire babes leku gozo ta egizkoenak. Kaleetatik, arrokeriz, bota nai izan ;tindnen. Arrokeria, izan ere, petralkeri ta ezer ez ta zorakeri bat besterik ez da. Rabia edu ortara Muta egoan ainbat jendearen amulikeria. Norbere jakauza baztertu ezkero, aundiagoak zirela aste eben...eta arro.

Luskera , zure izatea, ondoen, nork zainda dan...?

Baserrietako lagun jatorrak ta mendietako artzainak, trebesra.sut ouena: narabille, euren izkuntza jakintsu ta aberatsean. Lagun orrek, euren manean, ni narabille. Reste izkuntzekaz ez tutbe nasnaen. Orrek dira uire jakitunak u euskeraren lege betetzailleak eru

L)tskahlm jakitunak ba.set're ta mendietara etorri dira, aire billa.

euskerak jauunrs7n:o, orIxe, dauka. It: ederrak eta esnkera hilak neri ba dauzu. zoaz lughiertgana ta zelaiak zear mendira.

(;are berezko gauza ederrak keudu, edota, bota egoera (limen bata-watt, zuzentasuna ausita dago. Bizitzak eta gizonak, berez, sorturiko bizia la bidea aparta ezkero, bakerik ez daga. Biziaren sena ur, agiri da. tira' asko ta lagun geiagoren jokabidean. Bakea gizartean izan al dedin, erriaren bideak, dedun, artu ta ezaguur bearrekoak dira.

A.vaben baserri, Euskalerriaren oinarria izan zan. Braña fuga! gizajoei ,dula uterazl detuve. Lagnntasunik artu izan dabenik, ez dakit, baina eurekin, malo, baliatu dira. Baserritarra beren izardiz lur barriak hnda ta gan« duz ugaritzen jaa nez banna, zergak gura ^asotzen entsezan. Baserritarra nazan ezkeroz, nire etxera din, billa izau ezik, Mor ez zan /aguntzrra urreratu. Guztiok, edo kalean ezer egin eikeanak beintzat, baset.rea i(i ta kaleratu dira.

Ba.serrian ez egoan gizonik, laguntzarik ez ta bizi-modurako gogorik ere e:. Ar: ez egoam bizitzaren gozotasunak emoten daben bakerik',.

O N

Onik ez da izango buru ta biotzak urzentzen ez dira,: /Martean. Almen bi onek norberekeri baltzaren sasitza barrenean saruna dago zela dirudi. Gizadian zer jazo da? Len, arrain maniia zala uagusi esan ui oar. Pentsabide an, iñoiz. ez dot ontzat arta izan. Ez ezpaia, ez indarra, ez jakituria, besteak zapaltzeko ez dan nagusi izan bear. Ori ez da gizomasuua, ez ta ere zuzentasuna'

Jokabide orren oiñarriau gizonaren almen nagusienak ondatuta dagoz. Era arfan jokatzen dabenaren Murua itsu tuta daga ta bauza erreta. Argi zuzen tar maiaasunaren ordez, or, bedar gaizto batzuk santa dura, Ta onen artean okerrenak izango diran aundikeri, arrokeri ta rrmrberekeria. Pizti onek dabihzan tokiau, ez dago bizi-bide garbirik. A undizrde ta norberezaleak gizon izatea apurtu dau.

(;i.ona, br re:, ez da (uundia. Adirttenez, adore: Ire (Xasunez bere nagusiak tk dint. .Sortzritik Egille baten seme bezela, gizonak eskabide ı··· /in arazek,ak d^tue. Otiaren, limaren, iakitu^aren ('si,abid 'a... Bauja ala ere, danak barda111k ezin izan. Batzuk. la rez. almen aumhrtgnak d¡me, bai ur^an ta bai basculan; onek nrn'berr' almenett eran lan «gin bear dabe ta rrriari frruua cnan.

(;izanen artean be, alper asko egon vi dira. Laratazaleak, nusteraak, min ar,/,ak etre abar_ .()nek iritu,drk be ez tlira gi:adutrrt gnrrazaille. Sarritan dubibz ederker^etart itzez eta jokab^dez ta jendea, zur^!.,arrez, erre:, rnokurtzen da eder roo zerara. (;naz Onen bidez, jendea ezpaietan, ario, jarten da. Munduak, izan be, musu barrekurria m zabala Jaiit'n rhur, alan bearrez, gizana nnrberegamht oar dauanean. Beste btrtzttrnm, zi,zemasnnaren garra, otska, agertuko dan onetarako edozein birle ontzat arturik.

Gaurko moela politare,, barraca, dogo, beti, eskubideak edozein gauzeurn eskatzea. Alderdi guztietatik eskubideak. Baiita gizonaren bizir, (Trenka dabil eskabide eskatze tusaren ingaruan. Edozein eratrtka gizonek eskubideak eskatzen dita. Beti artzekoak...egiteko dagun bol aundi ta luze bat jarri aurrean, la eskubidea besterik ez dozu entzuten no guztietatik. Gure ittgtrrtta ori al da.,.?

Era ortako bizi-moduan eta Aana eskatzea besterik ez dogun inguruan, bakerik ez dago.

Gizonaren bizitzak egitekoak ere ha ditu. Guztion artean eta bakuitzak bakarrean Gn asko ditugo eginhe'arrekotrk. Geien baten, bai aider& bateti, eta bestetik. bai andik c-ra emendik, norbere egikizun asko egiten ditugn. 7'a ortik dato,* Ota gure arteko asarrebide ta gorr+-bera nastuak.

IBARLUZEA 'TAR Jon Joseba

Laba gorrtto, bezela, jarri denstak ire esk'utitzaren bidez nere barrena. Lenengo izkitik etsi ta azkenengo puntuarte, eder ta pozgarri Matk idazki barri au. Ezer ez jaukak gulizekorik.

Baina zer...:' Akatzen billa jaaterik, ctsma nai. Ederra, poza ta aurrera egitea besterik, etruat atsegin. lk izan bear duk Euzkadiren sena• kraaua ban idazle legez. Bizkaia begira daukak...Ondoren Euzkadi osoa.

*(hain asman nai duan Bizkaieraren edertasuna, iñuiz, e_ dagiala gal***du.** *Norbere etxea, arrokeriz, saltzea, ez dok, izan be, gizontasuna. t4iNak urteen buruan, gura asabak Bizkai eder au eratu jnerr. Tu gu, zugat: aundi artatik gatozen adarrak gaituk. Ta geure burua. gazte, esaidak, adar eder orrek emuten dituan zugatz enborra, zelakoa izano dan. Nai ta nai ez, ederra, osasuntsua, garbia ta indartsua izan bear... Gernikakoa legez.*

Beste gaaza batera igarorik, iri, mutil gazte ta zintzo orri poz arandi bau emotea nai joat. Guda aurreko aldietan bezelako inguruan bizi gaituk austekundeak ezkero. Euzkadi gizontsuago ta edrrrago dala, esan leikek. Izan be, euskaldun erri-zale ta sinismenduna lako giza semerik egun leitekenik etxakiat'.. Gure bizitzaren oinarri biok zaindu ta goratu bear iituagu. Euzkadi, izan bear daben lez, gizontsa, langille ta kristau. Or. agun bitartean, Derio ederrago dala amestu egik, il onen asieratik...

Biotzez maite dut baserria,
aita, ama ta amia,
Euzkadi eman eustan Jaan koak
.sendi danaren kabia.

Bizia airia maite dot Veria,
solo, zelai ta bidia,
iluzkadin zapaltzen dudan lurra
da nere biotz /oria.

A *inbeste maitasun agertzen deus!,*
buai t jirudik lurrak,
euzkotarra ederragoa dok
bere mamin ta azurrak.

Geiago r~itaní ?fai jontaz
aberria !tr zugatzn,
,rt.Cejrrt/ *hat maitti ttáneta',*
bintz gorriko ardatza.

Oatn *emru,* Akurrek *eta* berí' *semeak eman etrskuen izkumza, Ederra, (zer ederrik ba-da lurre'mt. Euskera nuanintvu orrek enskal ,gizo,e), buru ta biatza agertzea jituk. Euzkotarra, berez, burntcn, zentauulun na (,oNati(* aundikoa *(10k. I'a ()rtik sortzen dak gure erriaren erle(tasaaa.*

Juan .10, beti, enn' barnean gorde egizak Jaangoikoa ta geare erria.

Resarkada muitekor bar (u nai (luan arte.

tre lagnn,

/'(IM*int.*

sAN PEDRO JA1AK

¡unea ditugu, laster, S. Pedro Jaiak. Berez krisum jendeari', jaiak dira, ¿Ulna l'' ttlkad('rrii,a bein tzat, ere berea,,, erri /a(Hl rt:en díra. .Jaiak turen erlertasunak dime egtm orren inguruan. Batzuk ainazeurren, gagnra dagiguzan ondorengo anek:.sinisme,a. atsedena, poza, ,endien elkartas, u*,a, ta guiñera, zuk naí daza, ar, guztia.*

Kristau erriak .sarea zitun egun onek. sanna, deritxogun persona bat bitarTeko dalarik. Sinismendun jendeak, esknbide guztiaz, usterik nnenagaz, euren bear izaaei bcgiraturik, Ja,ngoikoarer, eta lurraren aurrean /,gtm znzenak aukeratzen zituen euren lagutntzaille. Kristau /ededuiak, argi, ikusi c/ahe gizaldien joan etorrian, n muh, oruuko burrukaldieta,, laguntzailleea bear izurtn.

*Egiz, ia bi milla urte nntaa, gure eleiz batzarrak izugarrizko de,poralak izan ditu, tu gaur (irteüio, kristou bizia w,rrera alan. hivledtnak, zi,r. daki. gure siaisnrea batzarrak izan dina,, tu gau*r,

rlaukezatt l,enlsabide, oitura ta moralidadr pertzekuziño kur_ nak. lra(ro gaiñaan, bakarrik, ezin eroan leikezala Kristo ta bera agur o .eeme-nlrtba zirnznrrt lagtntZa /rrik.

Kristo la liare jarraitzaillcen batzar au as,uddinik, larraren gaiñetik kenduta egongo zan, lesasen munduko etsaiak, ortarako, eskubide ta indarrik izan ba-labe. Bimillu urta onek, garli, agertzen dabe, krislan zúnzoen Inzi jokerea, agiten bidea dala. Jcsusek etasten deutso ba, arain bi milla urte sortu rban (ede bizitza oui ta aren lagauuzaille kris tau z^rnzo n rntaren a/dezko burrukaldiei.

1Irteen jaau-etorrian, kristat batzarrak euren lrguntzailleak aukeratu izan dime. Gura izkuntzan Parrokiko Zaindaria deitzen dautsagu. Gure Parroki bakarrak, Pedro, Jesas, iru birier, ukan ta gero, maittrsun garrez luruaz bera, il ebena, zaindaritzat aukeran eban.

.Sinismeurtk, maitasurutk rIa eriotzako odolak zuzen eta santu egin alma gizon an. Ta guri zar eskatzen deusku aurtengo jaietan gizou onan odolak... ? Kristo iNa ta berbizna, egia zala, agertn oti izan euskun bora biziagaz, ori dala-ta, martiri bezela dana emon cbata,. l,urrari anan eutson bizia, arnasa ta odola ta bera F_gillcari, ()arruan, eukan anaitasun guztia.

Gizona, era ontan, Kristoren nuritasunez beterik ikusita, zar... ? Ta aire sinismena zar...? Pedro ta ni biok gara gizonak. Ta biok daukagu Jarns barbera laguntzaille. Maitasun eta (ido? orrek guri ez efe deusku barba e'ingo...lxil une ader bat egin dadigun geure barruan. Pedroren gizontasana ta fedea gogoan erabili daiguzan. Bakez eta malucsunez, bizia emoten dabenak dira gizon aundienak munduan. Esaterako KRISTO, gizon ta Jainko, Pedro ta abar.,.

ONAREN BIDEA

Notiña lurreko izakirik bikaiñena da. Jakituriz, maitasunez, askatasunez ornidua. Gizontasunez jokatzen dabenean, Juungoikoaren

antza dauka, e: bere izatez bakarrik baita egiten ere; braña gizotaast uut ta /i dea alde katera itzirik, Nereak egiten asten doneu(,... ai trunlala...1.,roke ez eidak ikutu... Kortako :ekorra obeagoa dok ordnt(. Olakocto,, abere antza artzen rati ta piztta baiño berago makurt:en da.

BOiñn giza semeak, nnita alperrena izan da be, zuzentasuna la egia beur direla /urrean, uts egiten dau. Hiziagaz Muera artuta dauka zu:ettbidearen egarria. Ta edonun agertzen dau bere barneko lei bizia. Izan be, gu ez ginan jaio gai:takerirako, ez inor zapult:eko, ez gorrotorako, e:...Onan ibili zirenak, asko zoratu(mulato ziran.

(:ure deia besterik ola. Gare berezkoa bildur santua ta ,maitasuna tlira. Lagunak, ondo, koupontzen diranean, bata besteari kalte egiteko bildur dira, ta al daben eran, elkar maitatzen dabe. Bizitzaren edozein garan((, tn, garbi, ikasten da. Adibide batzuk jarri drtgignzen.

Ume aroa. Aldi au, berez berez, kutuna da. Gurasoek irriparre gozoenak ta knnnenak seme-alaba Txikien aurrean izaten dime. Seme txikiak txarrik e: dauka, desobedientzirik ezin egin lei, nn ntsak bake msa dakar, biot:etik biotzerako poztasuna. Etxeko txiki uri (uzte,, doa, Ia era berean, buru argiak geitzen doakioz. Mutil koskor armt, gu:urrik ezin dan onartn. Egiaren deia daroa barnean, beti, deika. Ori dala-ta, P akea dauka bere baitan ta bere inguru guztian.

Raina tunearen bakea zatitut egiten da nagnsitzen danean. Batzuk, nana eurentzat nun (lana nai izan. besteentzat legor ta gogor biurtu dira. Norbere griña gaiztoak asetu orti izatetik, besteen etsai ta sr unintrsun eginik. Reste batzuk txarra ukatu labe, ta ona dana onartu. Rasat uu:a iturri onaren egarri dan bezela, auek zuzenttsunaren egarri dira. 'l a ortik sortzea da gaztedi aroko egokitasuna. Orixe da bakertren sorkourea.

Bakea zer da...? Ondo pentsatu, ondo nai izan In ongi egümren ondorena da bake(t. Rak ea ba, guztion aldezko znzenttsuna da, baiña guztiok nnrberarentzat nai dogun zuzentasuna basteentzat be landu beur dogu.

Egiaren billa dabil jendea ¡urrean. Era batera nai bestera- Au nai emen. Len, gaur, beti..'Egia zer da ta zer dauka...? Egi billa dabit gizon zuzena, nai mrdtzurra, niti ordia, ata, lapurra, mai guzurtia'..nni i/tzaillea... nai zapaltzaillea...

Baiña zenbaI arpegi ditu egiok? Egiak zelan, otseindu leikez gizon zuzrtra ta traketza, garbia ta zatarra, guzurtia tut e;gizalea. zapuhzaillea ta zapaldua, iila ta iltzaillerr...? Berez bm dan egin, gizonak bere aldez zaitu ani dau.

Au da munduca: dabillatr gora-berea. Gauzak bere le/atik atera ta marbera alde jarri ttai dira, norbere gogoa ontzat, bakarrik, arturik. Lengo aundiki ta dirudunetzaz zer asmau ta esan ez dakie... Baiña ~bera arek baiño autullago, aberalsago ta indartsuago izan nai dabe.

Egillea egida da, Gizou gizona danak, bere izate laburra, garbi, ikusten dau. Gizona ez daba biziaren sarle, iknsteu dau. Bere bizitzak ba, asiera ta a amaiera laburrak dituala, begien aurrean dauka. !)arrak itxita ba-doa, mantzo mantzo, ta ixil ixil. Beste bat dn biziuren jabe argia. Ori egia da.

Lana egia da. Lan barik ezin bizi leiteke. Biziaren sormenetik dator lanaren eskubidea ta eginbearra, erantzupena...Lan egin gabe, biziak ez daaaka zentzunik. Gizonak artn ditun aftnen guztiak lanerako (lira. Gizoaert bura argiak, borondateak ta askatasunak karrazi biziz nas egiten dautse lagun guztiei lanera.

Lanak ez dira bardütak eta gizon almenak ere ez. Gizon gnztiok gizon izena daroagtm aldetik, bardiñak garo, babía gire almen, alperker^ ta zintzotasun aldetik, laster banatzen gara bata besteagattdik. Gizon guztiak lan bardiñari, onura bardina ez dautse atera eragiten. Osasun eta taienta barthñagaz, batzuk bosteko onurea ateraten daben bitartean, beste batzuk amar edo amabosteko frutan lortzen labe. Beste batzuk estera, noz nai, kalean karrasika ^biliko litzakez, beti, eskubideen billa alperkeri nausietan...

Eruta be eGia dn. !uriaren zuzenbide gizont.srr ttt egizkoa aurkitzea, garza erreza e: da. Raina gizonak gizartearen orra lni/a:u, u.stertrt ut ikusi bear dan. Zarata egin eta aprrrtzea erreza ala. Entzun gura dana esan at jendea birloratnta ipintea. gauza gaitza e_ da. Erriak Nere árate tu rrarttznpertu zer ibtn ikasi, ta orn erantzutea, ori ala gizor,tr'srrrrr1 tu eGia. Ortarako bide bi daga:. mundua: Bana Jarngaiko barik, au eta bestean o,, eguen ello ilterr, bizi ,liti beroko inatropen gabe.. Sarritn naigabetsu..,Reste bidea, Jauttgnikoaren. egiz, dabillenak, on rgiten dau, gizon ta errien eskubideak jagoten ditu, ta barruko bizi egarriari erantzunez. geroko itxaropenez bizi da.

EUZKOTARRA

Iirrekortrloan eSnatu nintzan bizira. Gurasoak, aitai-arrebak, abereak ?ihat !(Guu. ta nire A berria, Euzkadi. zapaldata egoan. Lrria ta sini.vneuu, Euzkadi ar Jaungoikua na nn elburrr. Maitasun bi onek. berez, arto nitun erre barrua,, afanan, sagastiaa, soloan tit mendian. Nire et.rear^ ta inguruko lurrei Euzkadi ta Jaangoiko usan, eriuen, Edertasun hi onek gabe, ez nintzen ezer, ez gizon, ez kristau, ez euskaldun tu ez euzkotar.

Geldi geldika. begiak eta belarriak asi Mazan zabaltzen. Nik ez nekian zer zet,, 'tire inguruko ezbearra. Aurrean iknsi ta ataia' neban lurra, kateipean zapalduta asm e tan nebar,. Euskaldunen gogoak mindata, tri bed, kezketan. Jende guztia, ira lau aparte. hrgintza Mnean ikuStin tatuan. Nire erriko abertzale zintzc,ak, era berean. langille pi·iak aran. Ra.se'rrihlr lan pin aran arek, erritar zintzo ere aretxek ikusten /IIIIWI. Rurge.skeriecan ebih:enak beste era batera ikusten ,timtr. "aizea nora, zapiak ara' narra: marras na.steak erraz asmetan.

Rea erri konpontze nastu·tart e re iku.sten ttamat errietan gizonak taberua barruan In ardandegitik sillak kanpora atera, ta ustez, paaadaz Jarrita, to/dopetan egon oi ziran. hitordik iñora etziran abertzale izatenr Ta botera nai bestera ablatzeko, heti, gertu egozan. Raina urrinetako aizien erara. Red, erbeste zale...

Attanla In ego', ai zirata erlieua. Alt.suak. Ean g^uhruG. I`rri k ntzeko deia, barnean. eroienak. Enriaren gura-bera*k.zergak ena ahar_ eganeru ahletzeka gertu egazenak.* Sinismen *aldetik begiratu ezkero, zer esanik, ugari, izten ekien eleizearen marka. Bou kezketn, akatsak (iteraten. 7a onekin, aurre: tturre, aurkitu bear izaten rhe)! errietako baserritar ,u'kataek ta kalean- euzko langille zintzoak. ()nek latlaren Zira:atasnna, ntnai agertzen ekien, ta era amak(giza-Semeak indartzen, ekien l:uzkadiren bizia. Baserritarrak ta oletako langilleak ziran euzkotar zintzoak. lazkutart suna, lana (giten ekien biotzetan, snstraitsn. .vartu* tat h^zi zan.

Gaar arte, gizan zuzen areen alol, gizontasun ta zentzan garbia ez dira gahlu. Erri zeazundanaren biziak, aurrera, Jarrai. Egiz, esan daiteke: *Jendeak,* gera ta *argiago, ikusten ditu lagua taldean Iokabideak. AiAerrutak, garbi tu indartsu, itz egin cbau. Golea gaineat elkarta ziran millank gazteak, bultzada aundia emon dautso Eu:kadiri.*

Ain aldi luzean zapalduta egun iendeak, norabañerantz, ler egin bear ekian. izan ere erri (nek jazan diote nekeak ez euken negurririk. lzkuntza aldetik, kultuna aldetik, erriaren aldetik... zer figaro bear izan dau...! Baiña euskahhan jende jatorra, ernai, ernai egon da. Ertzetik ertzera, iltetik iitera bide bardiñak dagoz. Ta orrez gaiñera ertz biak elkarte egiten direla, esan o^ da.

Biz, izateko bidea egia, zuzemastnu ta orreetatik datorren bakea dira. Nekeak neke ta larrak kor, egazk^a da, beti, larrari agi egingo (bausana ta ez tneno^ denporala. lzadia, olan, izanik, gizadia argitsuago izan bear dogu. Euskalduna, *zeure argir ta zentznez, ando, ezagutua izan/ zara.*

Euzkata'ra, nai zue aurka ekiñalik gogorrenak egin izan dituen, garr ere bizi zara. Etsaiak aazoan, etsaiak etxean, baiña erriaren zati aundi bat oiñian daga. Egi ta zezentasuna ditu bere elburu. Genuago ta geiago dira, oroz mumbta ezin konpondu leikela, garbi, ikusten dabenak.

Aixerrotan asko geruna ziran arrituta. Danak dakie. Eurak ere bai. A *nt.te egon bai ziran ikusten. Zuze,tasuna, egia, lana, bizi-modua izan*

tirar rlirr'la, *aurreraruzian be. eu.skaldun bngil/e ta gainerakoen hadarri.*

ERNA I

(Odolez maite zaitlA nere sorterria.
Egia bedí zutre oitiurria.
Arkaitzak, izarrak eta .Sabin leIZ
izan bekiza bizitz argia.

Al danik onena nai dot nire erriarentzat. ***Gizon*** *oroat erriz eta betiko bizaza: ()sorna alala deritzait. Erria, mea, ikusten dot izkruuzaz, oituraz, ¡akintzaz ta arbasoen bizikeraz bat eginda. Aparni* ***nai ^ztm*** *cai'n˙.. Ale ginak eg^n ditue itzez, hurdiñez, .suagaz,* ***ulunrhlak eza,g'ttl*** *ebon gizarlirik ederrena apurtzt'kw. Zauri aundiak artu ditu alderdi guztietatik rtirt'.sorterri maitegarriuk. Neke aundiak aria izan ditun* ***Pire amurrua Semeak.*** *Gizonik biriairiettuk bizia emonez, barra ndoldu eben erriaren bizia* ***zaintzr'arren.***

Sortzez ni artn ninrhtzun erria, zut zara bizitzaren egia. Gure arbasoen ¡Iza egi berbera baiño indart.s44ugoa zan„ gare asaheen es ana ***zuzellta.suna*** *lnane gogorrag aL Euzkotarrak ''aalik artu eben gizorrtrr.cnn ta egrzaletas ua aU... ? Lu rak ,na,ie ziuten* erri ta *l;gillerarenganrlik. Norberekeria* ***hniño*** *ederrago ta znzenagoa zail erri asaaren bizia. lira ortan jokana rbr-i ¡ bizia lantzen at.rurrez, jakituriz ta legez gure arbasoak.*

Erriaren hizirt ta eskubideak zauti.znen, gizaldiz gizrtlrli, gudat' ziran. (;^zontasuna Ia kristautusuna, beti, t.ts egin :juten. l.1ziran lutsantko cz *euren err^agaz ta ez euren Egillr uga z Euskalerriak arta izan ditun era gnztietako zigorrak. Kristo bildots c Fragabeak urtia zitun uekien antza rlaukela rlrtknrkit eskuan dankana, r idazkortzera... Kri.stok Kurar_an gaitu ta salinas zaino, beari aurka* ***eu /iazan*** g *-ztvak. P_ri*o *tza berhera* ere *azpiratuta itzi eban irrtgarren e,gune* ***-ĩ n*** *berbiztuaz.*

Nazaretarren jokabidea, beti, argia izan zan. Maite ebru: Lsrraelek arruki emon eutsan, guri ere, maite dogun Euzkadirer: errttasun zrtprddtt, zrturhu ta lorrinduuk, min emoten tlru.sku.

Zein ete da gure Golgota memlika kurutzea...? Gu :eren bide: .salbrmtk,, ete gura... '

Jaiotzttz arut nt'hao, erriarenganako zuzentasunezko rrutita.suna. Lrriz ut Acristaunatsurtez butez ere, beartsuenganako biotz-beratasuna. Lnzkadik ,,ullaak urteetako biziu, zuzentasu,,ez berert dana, kenduta dauka. Reno, gura erria beart.rua da, ta aldarrika, daga, bizia e.skatzen. Ondasunik aundiena ta bereziena kenduta dauka.

Euzkad,ri gizrtla6 ta erdi onetan emon jakozan sambtaslmeen ta egin jako:an odol iturtzeen ta iraioieen saria artzen dagoz bateren batzuk. Larregi ziran erri un baten egin jakozan iraiñak, eman jakozan zigorrak ta gudaren bidezko edo! ixurtzeak.

Gaur, Ama lur begira zain eta deika daukagu. Orrua arduratsuu ta larria da. Euskaldun guztien indurra, borondatea ra lana esku tze,, dau bere alda. Ama ez dabil txantxetan. Rere miñak aHut baten erdi dira, Iat laster, bizi barria sortu bear dau, Lana ta nekearen alde bi:ia emoteko garza dagozan giza-semeak dira egokiak errhu ent:at.

Mumbta era ortako gizonak askatu bear dabe, Gura erriak ada ortako giza-se,m'ak izan ditu, euzko gi:arteari argi egin deut.senak. Euren arteko erralrlui bat Sabin izan zaat. lana, ***nekeak,*** *onda.sunak eta bizia, maitr ehatr lnrrari, oso osoan:, opalthrik.*

Restalde, Aiñamendiz umlit ata emendik biz, zan ientiak, eure,, gisako izkuntza eder bat .sortu cbau elkar aita al izateko. lzkuntza unen lant :sailla azkarra izan da Lekuona jatma. Urteen joan etorriun, (maldian ta jazarpenttan apaiz serbitsua ta izkuntzaren lantze ta azterketak, batean, aurrrea eroaten alegindu da, erraldoi baten dinako lana Luzkadiri cnnon agaz.

La erain, garai aldu da. Gazteizko teologi etxe naguriak Gorezko ,Slaisu izerrn Cmta: dautse gizon jakints'u baizen langille anei.

t:,o.kuterriko jakituri zarragaz, izkuntza zar baralingabeagaz Iat erri baten onagaz, esker unian, betirako bat eginda geratu dan. (»sainaren mnabosrran, Gazteiz, enzko apaizgo, gizon knlntuvdm, ta euskal-erri gizon teinu rgien bittzarre toki biur!u zan. Ainbeste lan gizandiri egin jakun ore merezia zan. Apaizak eundezkak Enskalerri gu:útik agertu ziran, nmisu ruutdi biak goraipalt ta eskartzera. Gizon In umiak, nulo, egin zenduen. Lekona ta Barandiaran, jaun aguragarriak, zorionak...'"

Gizonena alu, artu izan diran mesedeei, eskar nnez erantzutea. Gizon bi otrengandik Easkalerri tu bere izkuntza, geinbat, ezagutu izan ditugu. Erriaren bizia, erriaren itza agertu euskuezan. Ta zuk. euzko apaiza, baietz esan deutsazu easkaldun jakintzari, baietz esan dentsazu euskera izknntz jakitusuari.

7_uzentas,um egiteko ardua zan ta ots egin elan gizon zuzentasun zaleak. Orain, ba'daki Euskalerriak gizon jakimsu, zapaldu ta baztertuak, gizon zuzenen aldetik onartuak direla. Euskaldunen anerittetako izate ta izkuntza zarra betirako elkartuta gerata ziran euzko gizon erraldoi bi onen bitartez. Ta aurrerantzian ekin eta jarrai.

I LLORRA

Gaur egunean, moduan, moda,,, dagoan zerbait aitatzera non. Gizaldia biziaren egarri da. Poza nai dau. Bizikera patxadazkoareu billa dabil. Izan ere, eskubide au berezkoa da. Gizonaren gurputz eta gogoa, sortzez, nunperako egiña ez da. Ez dago gurasorik, ez aiarik, ez amarik seme-alaben zoritxarrik ikusi **nai** dabenik. Arean gti.riago. ·,orlare umeak, bizi guztian, zapalduak izateko sortuak izan(, nai ditnanik.

An bizitzako egiaren deia da. Beste era batera ba-litz, gure sortzeak eta biziak zemzunik ez leuke izango. Berez ona dan zerbait, bizira elduta bereala, t.rarkerk,ren erruz, gizonen eskuz zoritxarreko biurtzea, biziaren esk,bideari lapurretan egitea litzake. Giza seme-bakoitzaren bizia, gizon duintaw,nari dagokion lotsea eskatzen daga.

Alumbra/. era asko d^rte, gizonaren biziu nndatzeko (a'rena. Grza-biz^ za gite ¡ren onerako dan eran zu:entzeak, neke. ezbear tu gose asko dakarz gizarieareemzat. Jokabide onek euskaldrmaren mat (.zatra e:paiaz zulateru izten dan. 1:uvkaldunu Rizarte zalea, ingurukoea lagun ta lurreko arrdasurmk guzúentzako uai dimana da. Ga?e:a/ euren hideenank merma ezin ditu ^kasi. Uri gizartea apurazea litzake.

(latinean larregiak eska gitana,' pillnnua a.sknren nndamcnd ^rako ikueteak. deudor garratza egiten dan euskaldunaren bizitzako .uretan. Jokabide arren arenan, da. Guztiak ikusi uai ditu gizon itraraz, %enfilan eskolan tu gizartean. Guztien burn ak argitzeko dira, biat zak ertrko ta geerpmzak janariuueko, biziak ezkatzen daben eran. Gizonuri esketbide onek kentzea, tiro: bizia kentzen bezela deritza.

liuekaldnnak, gizontasunez, ote egin dau atoren biziari totsarik ez daettsanaren (farrean gizagabekeri arren aurka. Gaiztakeria, dagon tokian tra aela, euskaldunak. iñuiz, ez dan (marta. Rizat, bet,, .saindun izan da euzkotar zintzaarentzat, Euzko langillea uts aundiko giZona izan da basetxcan, kateko lantegiau ta itxasoan. Giran onek, izereh:, landu eben lurra, burdiña ta itxason aberriaren oitía dira tit giza seme unea *bizia zapedtzea, aberria bera (frasean nai izatea litzake.*

Reste alde batetik, euskaldun emaktnnea Euzkadiko lorerik ederreua bezela artua izan da. Gure gizonak, gizaldiaren gizaldietan, curen emaza. ta seme-alabak, etxe hatasunean, bizitza berbeareu osogarri bezala, maitasunez elkarttt ta pose: era alegiñe'z etve bizitzari envíen, arduraz, ibili dira. Iñor ez egoan ezbearrekorik ta guztiak ziran tmtih'garri. Ta guztion nagusi biziaren jaube berbera' Aita ta jauti bakarra. Garetzat misterio aundi bat da biziaren sorlea.

Ta orain, zer? Zer usa' dogu? Nora eldu gura? Erreti barruetako atora galdu ta ilteko eskubidea eskatzen, kalerik kale, kanaziz, dabiltzaz enegabeku curen torreta-mut aurka, andra taldeak gizonezkoak lagundtua.

Haata gizuntasuena ta egia mar dira?

harr:elan tlagnm'aren alde askata.wata eskat:en,la. Egizkn asmo :nork artu hu-dieu giza-seme urrek, egoki ta bidezko da. Gizana zuzentasun barru an, gizarteau aske izateko fajo« du.

t 4nrr n **eskubirlr'en,** unte betean, deika deika dabil mundan... (aaza **zuzrvta** da. gizantusunean umeak azten.

HaiAi nork :'**mam** (letase **gizotur'i** iñoren tuneak, lege l'arruum il rlwtekrzela esateko eskubidea...? Ter eskatzen dabe :anno orrek...? Riurko audra, gizon ta erri izan hear daben jendea uorbere sabelean il? Orrenbesteku iltearer: aurka, lurra pera deika dagu. Semea u... rr zelako orruak eskatzen dabe ari. rrr

E R I 0 T ⁄ A

Azken itz gogorrena iii
Zigorra dariozu
ezpa(arik barik;
Indarra austu duzu.
kirtenkeriak ausi...
zarata gaberik.

Nire gorputz gaisoa.
ir u di (arrietan,
lurrera begira;
amaren sabelera
biotz miñetan doa
bakez bizitzara.

Gogoa, antzii _ daukat
udaharria legcl,
bizia itxarutc*7
Jainkoa sin **ira** **r)** dot
ta gorputza i l **t-, ar,**
zor dana Orda i **rnk** tz.en.

Aita, crruki n i **t** itz...
ontasun **aund** i
ixuri enegan;
izar artoan **nai** elot
betiko argia a r i u.
turra itzikeratra _

Nere txarkeri oro
Aitatasun orretan
gogoan ez artu;
aintza Jaungoikoari..,
zuro bildur direnak
donokian artu.

ERiOTZA

Ni naz azken agurra
Gorputza zurbildu jat...
begiak zulatu...
Odola otzitu da
zan baltzitu hidotan
ta arnasa amaitu.

Agur Euskaihcrria,
nire maitasun dana
zuri ta Jaunari;
agur lurroko bizi
neke ta poz artean
maite nehanari.

Gogoa Igarri jat
crrukia eskatzon
bizien erara;
Aita. Don utsa zara
sinistu zaituencn
poztasun borbora.

GANEZ

Gainik gain dabil aizea
egun senda danean,
gairik gain doa txoria
eiztari igcscan.

Gora ta gora urncak
mendiko cguzkitara
euskotar bular gazteak
aizcari zabaltzcra.

Eguzkia agertu da
bere askatasunean,
abestu daiogun gogoz
geure lurraren gaiñean.

Lurra, zabaldu crraiak,
sortzeko seme barriak,
I.uskadiko lur maiteak
emon frutu bereziak.

S ABIN

Erria lo egoala
beraren ondamcndian,
Sabin, euskaldun semea
lo zorrotik esnatu zan.

Euskaldun iurra, nor zara,..?
Zein da zure izk u ntz zarra...?
Zure kultur erritarra...?
Zein zure asabeen lurra,..?

Izkuntzak erantzun eutsan:
Asabeen euskerea naz,
mendi goiko eguzkia,
arru ta ibarrecn arnas.

Semeak mintzatzen diva
izkuntz herezicnean,
Bcnapartik Bizkaira
ouskaldunen jas herean.

ZER VISAN

ltrhasan ncngoelarik.
oroi jatazan haltzenak,
guda guztia iraulka
gogoraturik txarrcnak.

Mando gañean jetorran,
aldatuz gura gizona,
Bega sendoa lepoan
chala langille una.

Napartar gizon anaia,
gudaz gero zer harri dan
mendiaren magal ortan
esan al ha'iitz hcrhetan...i

I.z dakit, garhi, zer esan.
"Anailtegrak ta arkaitzak
esan al haleukez gogoz
orduko negargarriak".

ONENA

Nun zagoz Jaungoiko argí altsua.?
zerua da zure bizilekua.

Nork elkartuko nau Aíta, zurekin,
bizia amaítzcan eriotzarekin?.

Eriotza maite ba'dot zintzoro
surekin izango naiz Aita, gero.

Iñoiz, ez dut astu behar azkena
antxe, artu dagidan zoramena.

Eriotzeak arpcgi hi ditu,
emendik amaitu, andik bizitu.

ilteak, emen, mindu ogiten nau,
boste aldetik onaren poza dau.

Ain da sakona gizon criolla;
antzízka dauka lurrean biotza.

Gora Jainkoa sinisten dabena,
eriotzak agertuko onena.

BOTA r)I TU

Andikcrízko gizOna....
t)irukcrizko jokera...
ArrOkerizko bidea.
Nun sortu da pistikcra...?

Nauskcriak galdu zaitu.
I)irukcriak itsutu.
Arrokeriak gogortu.
Maldiziñoak baltzitu.

Ezin al dozu íkusi
saltzearen txarkeria.
ez al jatsu mingarria
zuk zeure ama ilton...?

Noncere amaren azur...
Noncere odoleen gorri...
Noncere maminen mamin
Nota ditu lotsagarri.

A SKA1'tl DEDIN

Negarrez dago mendian.
Negarte?: dago zeiaian.
Negarrez dago baratzan...
nagar itxas urdiñian.

Lotzas bizi da Eieizan,
gizonik ez dagolako
bizitzako egi bidez
zorrotz garrazi eiteko.

Nun dirade Igarleak...
Nun dira egizaieak...
Nun zuzentasun zaleak...
egiaren esaleak

Nork urratuko guzurra.
Nork esnatuko arria,
egiz eta zuzentastlnez
askatu dedin maitia...

AUSLEAK

Euskotarra, heti, izan zan
egizalc hcrenez,
euskotarrak, heti, darrai
hidea zintzotasunez.

Egurra eta egurra
artu dozu euskalduna,
etsaien gogorkeriak
kenduren askatasuna.

Guzurrez hcterik dahil
zure erri zapaltzaillea,
egia zanpatu nairik
cuskoen txar egilloa.

Noiz arte iraungo otc
gezurrezko txar bideak,
nun etc dagoz, ixilik,
bide txarraren ausleak...?

E 2IOTZ

Bildurgarria zara_ _
Leoíak eta gizon a k
dardaretan dagon ;
zer dozu zure bai tan,
lurreko hizi oro
auts hiur erazoz. _ _ ?

Iñor ez da geiditz— .ten...
uda ta ncgua Itz
da gizon hizitza;
orr¡ tzotasuna
eukan udaharriarwe
ta ai¡ ¡I da hizia. ¡

Arrokerizko garr^3,
gizon apa len
urkoa zapaitzen;
aize zakarra diruc 3 ü
hcndahal asarrear— _
zugatzak apurtze r —

ANDRA MARi

Arrigarria zara
andra danen artean
auturiko Ama:
gotzon bat eldu jatsun
lurrean sortu nairik
kristau erresuma.

"Jaunaren mirahc naz"
"zure itza beto hedi"
zeru ta lurretan;
mundu Salhatzaillea
Gogo hidez sortu zcn
zure erraictan.

Josus aurra jaio zen
amatasun garhian
txabola zarrean:
aingcruak mendian
artzain langil[ci deika
gurtze izenean.

Ezkutapen aundia
ahereen jagoleak
Artzain Jauna gurtzen:
Maria, zer clakuso.
gizonik apa[enak
somea gou¿nzcn...!

Izarrak dardar dagoz,
arrituta, begira
ortzetik lurrera;
ama, zure altzuan
aurra ikusten dabe:
Jaungoiko berbera.

Jaungoikoaren Ama
egin zaitu Jesusek;
itz arrigarria;
zure duintasuna
miresten dau zerauk:
lurreko andria.

U D A B A R R 1 A

Atoz argi santua,
eguzkiaren goriz
lurra hcrotzcra;
atoz goizeko izaría.
dizdizera zuriaz
mundua argitzcra.

Zatoz goiko zerua,
ta zure hehespean
artuizu lurra;
zure edertasuna
izan bedi guretzat
maitasun ikurra.

Udabarri maitea,
urten mendietara
zure sor-lekutik;
utzitu zure urrea,
arriak, pozez, dabiltzaz
saitarí goízctik.

Udalengo arnasa,
emoiok lur otzari
odol bizi miña;
itxaroten daukazak
zugatzaren ezta
ta mats guriña.

Arantz artean tarros
hitxi danen erregin
aize higunetan;
arnas hetean dator
lore ta zelai lurrin
printza gozoetan_

Bizi miña agiri da...
zer dator sorkaidetik
odol ta urrezkor
maitasunaren garra
argi gogoz jantzi da
lurra maitatzcko.

AGIRRE'TAR JOSEBA ANDONI

Zer dozu tnaitegarri...
crleak lorea lez
hiotz hcgictan._.'?
zer dakust barne ortan
urre opari etc
zorabioetan._riii

Euzko gizadi oro.
lur, zeru ta itxaso
zugan al dituzu...?
Enda berezi onen
biziaren ederra
zugan al daukazu...?

Gizontasuna ta itZa
egi biurtu dira
zure ezpanetan;
maitasun iturria.
opaka, dariozu
biotz odoletan.

AGIRRE" iAR JOOSEBA ANDOM

Gauzarik aundiena
billatu nai dot zugan
urrezko jantzia;
ez dirua, ez zidar
ez dira ederrenak...
munduko sasia.

Abertzaletasuna
al zan zure lorea
biotz barrenean...?
zer asmetan zonduan
onginaiez beterik
zure izatean?.

Leialtasuna al zan
zure barneko itza
indartzen zinduna _ ..?
Maite zendun erri j,
berez, zugana joi an,
egi íl ezina.

Begion atsedena
berdea dago landa n
bake gozoetan;
zure biotz barnea r-l
anai maite. zer ze a.inkan
edur zurietan...7

Lur au maite zendun
egiak argia lez
zuzentza bidotan;
zire izate orlan
izarra irudizun
ontasun (erretan.

Arrigarria ziñan
gizon danen aurrean
odcrrez jantzia:
lurra, zorua, zer zan
zuk eskeintzen zenduna
itzez osoturik?.

Eguzkizko argia
agertzen zan mend ian,
goiz, egun sentian;
izar danak barreka
euskaldunen an
zure itz aurroan.

Zor zendun gizoncmmaitzat
bogi arte orretan
argia ixuriz...?
Aberriaren muiña
eskeintzen al zendu _san
itxaropen biziz?.

Zer erion zure itz aK
erriak maite ebana
bizitza egarriz?.
Antzizka geratzen —gan
zure aberkidoa
maitasun gar goriz

AGIREF AR JOSI 13A ANDONI

Aínhcstc almen guren.
hitxizko zelai antzo,
notin hiur ziran;
ederra zaindu zendun
zure lur zapalduan
gizonen otscintzan.

Zuregan agiri zan
gizandien izarra
bideak urratzen:
erriak maite zitun
herezko Lego Zarrak,
zuk. ziñez, jorratzen.

Egiaren hizia
buru ta hiotzean,
cgiz,zeroazun;
erri giltzarri legez
Euzkadi zure jarrai
czilkortu zendun.

Euskaldunak zer dauka...
izarrak gaba legez
lurra argitzeko...¡¡¡
Egiak zer daroa
cuzkotar izatean
abia sortzeko...?

Arkaitzak ur jarioz
gizonen egarria,
atseginez, kentzen;
zure maitasun danak
erritarren biotzak,
antzizka, indartzen.

Gizontasuna zeunkin,
euskal aritz antzera,
odolean tínko;
itzsez ez zeunkan utsik,
maite zendun errian,
egia zaintzeko.

Burua artzen daukat
nor ziñan jakin nairik
izate orretan;
biotza Iertutzcn jat
zure ()dotaren garra
sentitzen miñetan.

Lege Zarraren itza
euskaldunak sortua
askatasunean;
!cataren antzera
oiukatu zenduan
lege batzarrean.

Guzurra austu zendun
oiñeztarri argian
gizon maltzurretan;
euskaldunen egia
Gernikan loratu zan
guda egunean.

Euzko scnaeak dabiitz
zuzentzen egarriaz,
Zanagaz izkotan;
berezko legea da
hardintasun Icgca
euskal erraictan.

Biziak eskatzen dau
cuzkoak nai debena
lanaren bidoan;
odola ta ogia
alkarron loian doaz
zuzentasuncan.

Egiz, ots egin zendun
gizartokeri aurrez
euzko araudia
aurreratucna zan

ELA'ren lan bidE: a:
ardura bizia'

'I'xoriak, egaz, doaz,
hularrak artu-alan
urdiña maitatzen;
zure gogo indarra
euskal zeruan dabii
arnasaz sendotzen.

Arranoak maite dau
txori danen artean
goi zahaltasuna;
zure biotz armiñak
odoiean daroa
askatasun mina.

Zeru goitik begira
cgazkada otsean
zure orriari;
ziñana emon zeuntzan
ezer ukatu harik
lur maitckorrari,

F3 A S O ELIZA

Mendi ñoan izarra ciirdir•
lur mai * i t ri bogira,
Altsu dr r-t aren jakituria
otorri ;
nere ***goa.*** ___ ***er*** ak, Jainko maitea.
egaz na **i** ure argira.
Paso-eli^ arrizko ontan
ogon nez **je dot** zure naira•

BASO) ELIZA

Otoi etxe zara. eliza,
cdesticn edestia,
jaiotza, parkamen, iI-otoia
danetik dator bizia;
or. zabaldu da biotza
Kristo beragaz jantzia,
erruaren kezkarik haltzenak
biurtuz bake zuria.

lE---3 A SO E Ei7rA

Intziriz ta ncgarrez zengozan
danetan e: t xc maitena,
gizaldicta r:– i e kaitz gogorrak
il-zauritu ditu dana;
haiña nor cla zure Egiile
aín eder ur zaituna,
arri hakoi za izar eder bat:
arrigarri c berena_

ixil ixilik K risto dago
hakearen goetan,
hakar-hak rrik, c)rtxe, dago
maitasun hü Ila lcrretan;
zatoz gizon-=a. zatoz andrea,
zure hiotz lat-"igtinetan
arrizko ode_-= r onen artean
gurtu nagi un he fletan.

BASO E 1' 1 1.. A

Uríctxindorra dabil kantari
haso-eliz_ ataurrcan,
aize gozo. zcrua pozez,
txoriari entzutoan;
Otcundcgían Jesus Jainkoa
maitasun ederrenean,
abeslariak esaten deutso;
artu naizu cicizcan.

Laukariz gaiña orlegi zagoz
ariztiz inguraturik,
zure lurraren mamin giarra
bizi da argiz jantzirik;
bizi Egille Alguztiduna
eleizan zagoz gordcrik.
arri ederrak dituzu lagun
Jaun Egiilea gurturik.

BASO ELIZA

Arri guztien eder artean
abestu nal dot zoria,
alde danetik bakea dator
usain goxozko (oria;
lili-ubelak dozuz aurrean
kristau apal iduria,
loretan Jarros izan dedilla
Laukarízko eleiz_i a_

USOA

Ene uso maltea,
zerk erakarri zaitu
eliza ontara...?
Nor ikusi nai zendun
arri bikain artean
zure naietara...?

Ene uso maltea,
ederra bera zara
egazka aidean;
maitasun samurrena
urrungaka darizu
biotz odolean.

Ene uso maltea,
zure ontasunak
eztia zabaltzen;
biotzik gogorrenak
maitez ausi dituzu
illunak argitzen'

Ene uso maitea,
lulluraz, so dagiot
zure ederrari;
zeruaren antzeko
begietan daukazun
argi maiteari.

Ene uso maitea,
bakuntasun bakana
dozu begietan;
zeruko orregiña
al zara lurra argitzen
begi dizdizetan....?

Ene uso maitea,
apaltasuna eder
zure egoetan;
aingcruzko dirudi
zure argitasunak
begi ninietan.

Ene uso maitea,
zeruko eguzkia
zara goizaldian;
gizon arrokeria
menperatu **zenduan**
sortu ziñanian.

Ene uso maltea,
gizonei dirautsezu
bakea lurrean;
edena dario-ta,
odolik ez da hear
anaien artean.

Larros ego zuria,
larros ostu gorria,
jaio da argia;
lurra oparotu da
udabarri goizian,
lilluragarr^a. ¡¡¡

indar, ixil, aundia,
Jainkoarena iduri
esku ain zabalak;
izadi mam^n oro
eder miñez jantzirik,
pozik, dauz erra^ak

Eskarragaz betea
edurrezko toretan
andra Mari antzo;
lur guztia begira
zure eder aratza
xurgatuz maitero.

Zertzuk alkartu dozuz
zure edor orretan
larrosa gorria¡¡¡
odola...maitasuna...
jakintzaz artu dozu
onaren ertia.

Ederraren ederra,
opaka, dariozu
garrczko jantzitan;
zure egi dizdira
loretan lore biur
udalen goizetanr

Urrezko maitasuna
barrenetik darizu
orri zabalcra;
beti, samur, opaltzen
biziaren dardara
azur miuñetara.

Margo maitekor orrek
sarkaldeko eguzki
dirudi itxas goian ;
lurra da zure oia
ta arantzazko maakillan
zagoz, zu, ¿lidian _

Gogo ameslaria,
beti, xurgatzen dabil
crlien antzera;
kukuluan daukaz un
erne-miñezko **garra**
jalki baratzara.

Zure usain garbiak
arantzatik urten dau
maitasun orrira;
ardauaren urriñak
moskortzen daust biotza
zure irudira.

Zure zoria dakust
orrietan bilduta,
ain zoragarri¡¡¡
ikusi ta maitatu
biok, ixilik, gagoz
lore amesgarri.

Maite al ba'ziñudaz
baratz orren erdian
arrats beranduan...¡¡¡
lo egizu bakean
izar ñir-ñir artean
zorion oskuan.

Gau illuna urratuz
argi barria dizdiz,
larros orrietan;
gabeko intz tantoak
izarrak dirudie
ego gorr¡etan.

Dana zabaldu zara
maitasun aratzetan
eguzki argira;
izadi oro dago
makur zure oiñetan
leiaka begira.

U M 1E EN UMEjRAKO

Aize ri ña,
ez lodi ta a mea,
zcntzunile_ zabea:
ez duzu lumenik,
ez dauka u hcgirik,
itzalez jari tr i a_

Azur hari ^c a_^`^hiltzaz
onieztarri l !+ara
zelai menc^jIP an;
hadarra lt tzen dozu
eguzki pri mur—) t...-apean
goiz lclic tan;

Zu, guraso IT-11aitca,
huru argiz _«n tzia ,
etxeko jau »^ z_^/ra;
zaindu zuri- u reak
zuzonbidea- irul i7
huru hiotzc ra _

A USTU"I EN

Etxea suz erretan,
garra alde danetik
gaillurraren goian;
ekaitz gogorra zara
erruki gabekoa
begien aurrian.

Zure indarra sartu da
biotzaren barnean
odola mindurik;
gizona txikia da
zuro garren artean
ain ezeresturik.

Sinismena sendorik
nai dot ordu onotan
Jaungoiko Altsua;
gure etxoa erre da,
baiña, zu, deika zagoz,
maitasun gartsua.

EUZKAD1

Euzkadi, n •r= r zara zu,
enda zar-eri . an,
lurreko arg > _ ,¡rian
Lege zar ar i- &an;
zuzentasun ze_ zendun
gidari, bid e= n .
Gurutza m. » te zendun
egien aurre ~ 〉n -

Euzkadi, zer— ıc zaukaz, zu,
kateicn - . - ¡
ain zara. zur i- hai tan,
bakana ;
odolez garbi i ñan
gizontasuniarr-i _
gogoaz emo- E-> izi
askatasunian -

B I DEAN ZEAR L O R O Ñ O

Loroño, nor zara,zu,
euskaldun semea,
aritza dirudizu
osasun betea;
sortzetik artu zendun
albilidadea,
odolez jaio ziñan
indarrez ernea'

Barruak bultz egínda,
txirrindularia,
gogotsu artzen zendun
lurretan bidia:
gazte askoren arte
burrukalaria,
indartsu egaz doa
arrano aundia.

Aurrean ikusten dau
euskaldun mendía,
geurea izango da
gaurko nagusia;
aupa gora, Enroño,
Sollube aundia,
Bilbora clduteko
garaitzaz betia.

Auhiski gain zoa¯ =- < motza
sartzen da zerual mr--z
gizonak zure adi
arritzen oiñean;
!aiña gazteak ar- i r»
gurpillen aidean
Loroño euskald u r ia a,
nausi da gaiñearne __

Millaka adiskide
zcunkazan bidet r--1
zugandik itxarot ꞙ ri
garaitzak muget ;
zenhat poz emor-naz _endun
garaituz nunaiara >
buru ta oin inda r¯ r¯ zaz
erri t'erhestean.

ERRi. GIN DONE

Ungriatar andrea,
zoriak jaso zaitu
crregin arlora;
zoriak argi zaitu
munduaren nekeak.
sasoiz, ikustera.

Biziaren jauhea
bat da errege-etxetan
ezpata artean:
Jainkoak maite eban
orrege jauregia
etorkizunean.

Aitak zer nai eban
munduari irakatsi
onhide garhian...?
erregin billa dabil...
arritu da lurraiii
gaztelu aundian.

E R R Ib- GiN AP.GIA

Jaungoikoak autu zindun
erregiñen artean
ilkorreen hidargi
oi gauz arrigarri ¡ ¡.¡
maitasun aundienI
zeunkan zuro ad¡ _

Ungriako ¡ ur dan a
erregiñon ospea,
irriparrez, zeunk
zeruko errukiak
huru, biotz, nai ci **ZI3** na
zuri adi eukan

Zerua ala lurra.. _
-zer naiago zendu
Jainkoa hegira.
ixilik, etorkizun
indarrik garbicna
deika hiotzera.

ERREGIN ZURRA

Zer aduk argituta
ikusi zcndun lurra,
gaisorik, larria;
mendiak negar-miñez,
uriak zaurituta
txiroen zoria.iii

Kristoren kurutzia
gaisocn min latzetan
dakusu josirik;
zer dakusu erreg/n...?
arriak deika dagoz
miña ikusirik.

Zer ete maitcago
urrea ala zerua
erbeste bidean...
zer ete bikaiñago
goikcria ala lana
apaltasunian...?

ERREGIÑA DEUNT7_EN

Erregiñaren itza
otseintzaren jarduncz
iñoiz ez da galtzen;
hesteei on egiteak,
lortu ditu garaitzak,
koroia edertzen

Maitasunaron sua
croan eban Jaunak
Kurutza gaiñean;
Kristo maite nai zendun
beartsuak otseinduz
lurreko miñean.

Egunean birritan
ustu zendun biotza
hesteen nekietan;
Gaizkatzaillca, an, egon,
zu, berari taguntzen
gaisoen oiñetan.

ISABEL DEUNAREN FRREINUA

Ungriak ein zinduzan
andre guztien artean
erriko erregin;
ixilik *egon* .laurak
biotza aldatu eutsun
minduaren otsein.

Gaiso, czbcardunak
curen ama laztantzat
art u zinduezan;
zugaz poztuten ziran,
zugan Kristo ikusirik
erruki aundian.

Egunik egunera
laztandu zendun miña
erria maitatzen;
poza ixuri zendun
bizitza urratura
ncgarrak arintzen.

G A Z '1' E

Sasiotan ote, lar..r
oro nastauta dago
itsuskeri baltzean;
etsaiczko indarrak
lurra ondatu nairik
arantz orpapean.

lo zapaldu ditu
arantzazko otsaiak
lurraren mamiñak;
au zorigaitzaren
kurutza odoldua:
erru bako miñak. _.

Ta zuk, gaztedi miña...
Jaungoikoa zaldu at...
zeren izenean...?
Geroz, utsik daukazuz
buru eta biotza,
zer, nora ezean.

Kurutzea kendu da
umeen begietatik
ikas tokietan;
biziaren jaubea
ukatu nai ete da
ondamendietan. _.?

Lurra otz ta nimia da
eguzkia il ezkero
gauaren gaupean:
lorerik ezin erne.
fruturik ezin izan
illuntasunpcan.

¡Ilunak illunari...
itsuak itsuarí
ezin argi egin;
biderakusle bage
gizadia burrukan
ilko alkarrekin.

Izaki ai a ederra
eguzkia maite zaitu
urrezko printzetan;
zu, hal a nona zara
usain, e ter- ler ta maitez
zolaiko <)retan.

Ekaitza gogor, dator
loradi s; Un Urrera
zitalkcri tan;
tximiste dizdizka
ta arriaE banaka
ondame ıı dictan.

Gazto ar maitoa,
zure bar 7c hizia
am eder ^lelarik.--
munduk atsegiña
lapurretL i r1 jabil tsu.
zu ondat zt nairik.

AGUR

Agur neguaren otza,
arpegi illuna dozu
ta atendí zuríak:
ardiak txaboletan
ta aitonak sutondoan
otz dardaratiak.

Oi edurtza minhera.
oiñazez il nai dozu
izadi bizia..,¡¡¡
Zure garden dana
udan izango al da
lurraren grazia.

Bizia, aurrera, doa
ta gizonen buruak
uRien ta zuritzcn:
udaharriak. beti,
negua dakar jarrai
orriak agertzen.

Pi'LTi

Piztiz bote da lurra
biziaren legean
baso haztcrrctan;
arrak dabiltz Iurpcan
satorrak zuloctan
lur usain laiñotan.

Sapo iguingarriak
begiz it dau kokoa;
izakizatarra;
arrak ncgarrcz dabiltz
epoaren bildurrez
zcarkatuz lurra.

Koko burruka dabil
orbel ustel artean
íl odo bizian;
epo zarraren aurka
danak tiroka dal7rlltz
asarro gorrian .

I ZAKI

Arrano egalari...
aizearen errege zara
hi egalez aidean:
zer jakituri dozu
hegi zorrotz orretan
lurrera aditzen...?

Zure gerizpe ortan
sugcak híldur dira
hasoko sasian;
ai piztien ikara
crpca sartukeran
narru maminian.

Errukigea zara
iltzailleak huela
ezpat zorrotz-pean:
aitz zuloa lapurrez
aurkituko dozu, gaur.
gauaren gaupean.

I zA KI

Gau ortz garbia dakust.
Maitasuna dado
urdin izartzatik;
zenbat izaki eder
aidoan dindilizka
amaren altzotik.

Zenbat millinoi argi,
danak dira izaki
urrezko jantziak;
bckea dago goian
izartik izarrera
Ici gogoz betiak _

Zer ete da zurea ,
izakien izaki,
zorion tokia;
on danak batu dira
egite ota ederraguz
gozartuz bizia.

Baserri ukulluan
dago gure apala
bei otzan zuria.
uso beta dirudi
adarrak heraturik
ain zer haketia,i ii

Izaki zoragarri,
esnea dan ugari
horondat onean;
erroak zabal zabal,
esneak zarat otsa,
oparo, galdaran.

l.l metxoa maite dau
bere izaki barri
biotz biotzean;
murruza eztizkoa,
alabeari deika
higuntasunean.

Aizezko izakia,
egorik ba-al daukazu
zure hurrundaran'?
Itxaso, lur, mondiak,
oro hete dituzu
berezko egaran.

Lurra begira dozu,
antzizka zure lagun
zelai orlegian;
zugatza ioratu da
izaki barri einik
irripar eztian.

Aizea hear zaitut...
zu zara nere bizi
hiriki garhian;
arranoa doatsu
egaz zure egoetan
zeru urdinian.

Itxasoa da zabal
lurrak artu eziña
urdin ta garbia;
Urezko izakia,
zertatik sortu zara
ain arrigarria.., i

Gizonak maite zaitu
nai-ta uin artean
crazoak izan;
ura ta kresala,
izadi babesgarri
biurtu jakozan.

Ona ta egia
izaki biur-ziran
eguzki izletan;
oro gozartu nairik,
zer da ederrczko itza
zure urdiñetan...?

Izaki orokorra:
txori hiurtu zara
kaki kutunean;
amaren maitasuna
eztia da zuretzat
magalpe heroan.

Ego higun gorriak
lumaz estaitzen doaz
otza kendu nairik;
lurraron izakia
txori polit eginda
urrez margoturik.

Berez lurra **otza** da.
zu izatez kantari ,
izaki barria;
ahestu nere izar ,
entzun nai deutsunari
eresi maitea.

Izaki amesgarri,
baratzan ikusi dot
lore biurturik;
goizizan jaio zara
argiagaz batera
bizia arturik;

Zein da zure izamen
arantza kírtenean
ziri zorrotzekaz.,.
maitasun oderrena
zauriz josita al dago
odol erioaz...7

Larrosa. maite zaitut
izaki eder ortan
biotza urturik;
zeren zer bakan zara
arantz zital gogorrak
usain biurturik.

Iza kigar—— a noa
udabarr irá goizean
maasti T ^Atbalera-
zu, ikus nai zaitut
orto ill u ezean
eguzki ¦r gira.

Noguko maien baitza
argitzen eIagerkizu
lurraron i Idoan;
begiak z = a re adi
uadaharit— i i oretan
Juraren a 11 tzoan .

Garauak sortzen doaz
guri. ede :--miñet an:
egurrak ci gatza;
zure orpe—— t ik datc)r
mamarik ozc)(ri a
astintzen t)iotZé1 -

Izaki aintzagarri...¡
nor ta zer zara zeurez
ain maitagarri¡¡¡
Berezko indar darizu
on ta egi aikartuz,
nere bizigarri.

Zure izate oro
ederrez jantzi dozu
czhardintasuncz;
mendian zugatz zara,
gorago arkaitz zuri
ederraren miñez.

Gorago oraindiño
urdin aratz zakusdaz
urrez apaindur¡k;
izakia eder da,
gabaz izar artean
argiak hizturik.

J A 1 0

Edurretan jaio dok
mintzo zahaitasuna
cskcrctan zuri
jakituria eder
ire huru argian,
opaka lurrari -

Gura, idazkortz bat daukat
ncrc kontu kc'intari
maitasun artean;
zahaldu leio ta ate
argia sartu dedin
ortzarcn barneanr

Gero, huru hit>tzez,
idatzi eder dan a
ingi zabalean;
edurrak estatdu jc- k
zuri zuri lur orc^
nire poz **betean. _**

O T S E 1 N T Z A

Jaingoiko Aita Altsua..'
zure seme maiteenak
begira daukazuz;
uskeriak garala
sinistu dabe danak
Zu, aurrean, gurtuz.

Otseintzea nai dozu
gizonak gizoneri
laguntza egiñez;
zu ziñan serbitzari
semea bialdurík
aurtxo bat egiñez.

izarra agertu zan
Beiengo txabolan
apaltasun itzez;
zure argiz argitu
mundu arro iarria
txikien omenez.

OLERKI A

Olerkia dator odoietan,
Bariku Santu onetan...
gorrotoa eta maitasuna
arratsaldeko seiretan.

Asarrez gizona itxutu zan.
Petralkeria nagusi.
Zegaz iliuntzen zara gizona,
zerk nai zaitu gaiduazi...?

Ez al dozu ikusten, onean,
itzez eta egitetan;
gaisoak osasunaren bilia
curen gorputz zaurietan...

"Ikutu eta osatuko naz"
fedeak esaten eutsen;
hai andrea, Jainko indarra eukan;
zuk, gogor, ikutu zeuntzan.

Olerkia egon lagun artan,
indar, maitasun argia;
ederlasuna, berez., crion
ta illarentzat bizia

Alahearrez gizona k gogor,
gaiztakeriz moskortuta,
Jainko gizonduare n odoia
nai eben ixuritar

Santutasun bera iltea zan
traketsaren atsegiña,
itxutasuna, gogorkeria,
arrokeriak egiña.

Olerkirik, iñun, izan ha da,
bizi egon odoletan;
kalbario mendian zer egon...?
eguzkia ¡i seiretan... ¡

Gizonak, gogor, itz lapurretan,
arriak erdibitzean...
mundua saibatu eban Kristok
biotz maitasun garrean.

Pilato agintzaille koldorra,
maitasuna Kristogandik,
errukiak askatu dau iurra,
ats gaiztakeriengandik.

Lurrak edegi ziran dardaraz.
Aurreko illak berbiztu,
nork nor il ete leiken munduan
lurrak ezin dau sinistu.

Lurrak ez dau izan olakorik.
Gizonak Egillea ¡I.
Geroztik itxaropena ha dau,
zcrura begira dahil.

LEN DAK ARIA

Enda berezi baten aurrean
jarri zaitu autarkiak.
0ts, gaurtik aurrera, jaun ta otsein
pillatzen zaitu erriak.

Miñez beterik esango neuke
euzkocn misterioa,
.ain una izan zan mundu zear
euskaldunaren gogoa.•i

E akc -zale, beti, Nere baitan,
ezagutu zan erria.
nork **ostu** nai ciautsu fedea ta
zure maitasun gurbia-2

alaher, bizi zara oraindik.
Gizonak, c)iñcan, dagoz.
Zuzcntasuna eta egia
Euzkadi **argitzen** datoz.

Elorriok e **gun** dau gizona
i uzkadirc n aisttz¡ndari,
euzkotarra **k a** ukeratu dabe
erriaren **aurrelari.**

Zure adi **mcrnarcn** argia.
bedi izarrer z t -siena.
gabaz, **ort** T **i 42a** n , dizdilaria.
egun argiz _ e uzkia.

Zuzentasunaren goi argia
betor zure mai gaiñera,
egi ederrenak zabaltzeko
euskaidunen esanera.

Bizkaiko meatzek burdiñatsu,
ala, bel zure gogoa,
zeru ta lur onek lagundurik
salbatzen euzko arioa.

Zure itz mamintsua entzun da.
Ez bedi eldu etsairik,
argia estaiduko dabenik
iur oni on ein gaberik.

Euskalerriaren bizi oro,
eguzkiak iurra legez,
maitasunez berotuko dozu
Bizkai odoleen adorez.

Ainbeste arazo min gaiñean,
danak itzal ta aundiak,
banan banan, meaztuko ditu
euzkotar jakituriak.

Sabínek esnatu eban itza
Euskaldunen Aberria
gízontasunezko egia zan
euzkotarreen bizi naia.

Joseba Andoni Jauna zure eskuz,
dardaratuko erria,
bizi-moduaren iaztasuna
biurtuz ogi bizia.

J A U R L A R I T Z A

Udaharrian ta zugatzpean
sort Euzkadiren bizia.
egun dana, geroz, eguzkitan
gure itxaropen argía..r

Euzko lurra. zure izatea
galtzen, ii-zorian egoan,
kultur, izkuntza, odola
makaltzen oso osoan.

Nortasunaren ezaugarria,
honetan eder izkuntza,
alaber, beti, da nor-etnia
euskera zarraren ltza.

Malluz ez dahe lortu iltia.
Arrokeriz bertakoak
aundi usaiñak artzen chiltzan
hurutik zorgiñezkoak.

Era berean, gauza guztiak
lurra jota agiri dira,
euskaldun lur, gizoneen erria
jausi al da amilt

Zergaitik zagoz i[aju orretan,
gizoncen arriga –
non dira zure za . galtzailleak...
non dago zure e= t gaía..."

Urteak zear katcitzarpean
zure odola xurgatzen,
Euzkadiren gogoa odoltzen
bizitz ederrena mintzen...

Gorrotoak eta ezpatak
ondatu ehen Euzkadi,
gaur. euzkocn bizitza oiuka
ur loi ibaia dirudi.

Taju orretan artu dozue
lengo orri ohcrena,
zuzentasuna danez gaiñotik
benotan. maite ebana.

Euzkotarreen ezaugarri onak
goraipatu nai niteke,
zuzontasuna ta maitasuna,
beti, ziran huruhide.

Bekoen lagun da ouzkotarra
zanean daben odolaz.
beti, errukior makalentzat
buruan dakien fedeaz.

Euzko gizon, asaben semeak,
ouskaldunen Jaurhídea...
erriaren alde, gogor, jalki
almon ta borondatea.

Erría, begiratu burura,
ez galdu, iñoiz. zentzuna,
maitasuna ta egi indarra
hediz zuen osasuna.

LUR SANTUA

Mungia, nire amets kabia,
ertzik ertz zara , zu , eder-gai
zahal ta iuze, oro orlegi
gure hizitzaren esker.

Begiak aru alan darizu
hizi garraren ja rio,
Lurrak azaletik barneraiño
gatzaren ura cric,.

Zer indar dozu zure harnean...
maitasun eta rria rgozko'.. i
zer dator zure erraietatik...?
hizi barría gogo.zko.

Jakiturizko sont-ien nausia,
lurpean gordet at aI (lago...?
udaharrian erne —mindu da
soloa biotzkorr ago.

Lurrak ateak za gaidu ditu
mungiko ertz za taletan,
orrilla ta orriaic that datoz
goizaldeko egu Z kitan.

Golde zarra, zak tiratuta,
astiro, dabil lur-- Airean,
lurrak hiiin-bol jira biran
ta ar gorriak se» i artean.

Eguzkia ortzi urdiñean,
lurra, zuri, izotzctan,
goiko arto solo gotdatua
lur izerdiz lurrunetan.

Gero, area ta atxurraz dabil
lurraren giroa sortzen,
eguzkiaren herotasunak
bizitzaren garra geitzen.

Mungiaren zahaldi ederrak,
urrez, arto garitzetan,
hizia erion lur santuak
ale gorriz emoietan.

Lurra, iugiña, emakumeak
bizi billa dabiltz, larri,
lerretan doaz indarrak urtzen
lur heraren arrigarri.

Mungiaren lau alderdi beíñak
argiz dira zorogarri,
lorea, giarra Ia mamiña
lurrak sortzen maitegarri.

Min daukat biotzaren erdian.
Lantegi sumingarria...
gizonak jarri dabe soloan
ta keiak galdu bizia.

Oi lur zabal, nere lur maltea,
len, urre ziñan, gaur, sasi,
euzko hasetxeak ilda dagoz,
lerdoi haltzak irabazi.

Mendiko horda zarrean nago
gorroto suak oroitzen,
Erodcs, Piiato, Anas,Kaipas
ez etc dira ikaratzen...?

Mundua arritu zan Golgotan.
Euskalerria Gernikan.
Jainkoa ii nai eben mendian.
Euzkadi hore urian.

Erabagia artuta egon.
Gernika auts hiurtzea,
Buruak galdu chan zentzuna'
hiotza ugerrez errea.

Atzerritik dakarrez gizonak.
Pilato esku garbitzen.
makiña ikaragarrienak
aizeak datoz urratzen.

Astalen arratsaldca izan zan.
Peri - azoka eguna -
guda zantzorik gabe egoan
toki artan euskalduna.

Turut otsa da dorre zarrean.
Egazkin iikorrak datoz.
Bota. joan, etorri, nai legez
huru hiotzak gorrotoz.

Bildots zuria bezela dago
Gernika hizitz hakean
Azokaren sal-erosietan
bizi da hero bidean.

Aide zear hurrundaka datoz,
gogo gaiztoz Gernikara,
erre ta auts biurtu nai leuke
ille baltzaren erara.

Bota ta hola suzko suagak,
hakearen aurka garra,
erriak ilten ikasten dahiltz:
¡ Euzkadiren ezbearra...!!!

Suaz satika jausten etxeak.
Obcna astunogia.
Urkia dator su biurturik
ta hurdiña zaratia.

Lagunak oiuka su artean...
Umetxoaren negarra...
Amaren hiotza erdíbitzen...
Gora doa deadarra.

Ezin igos egin su artetik.
Ura zan eriotz miña...
Suaga harriak jausten ziran,
gogo zitalak egiña.

Egazkin, suaga, erregarri...
Uri gorena kiskaltzen...
erri ta lagun crraustutcn la...
Pilato esku garbitzen.

Nire borda zarra ikara tu da•
lotsaz eta lur ikaraz.
Gernikaren etsai gogaiztoa
ez da naikotzen suagaz•

Zoratuta dabiltzaz aidean
suari sua ezartzen.. •
lur barruko sumendia irudi
Gernika oro erreten.

Mendi egal guztiak ke-sutan,
erre-miñetan negarrez•
bedar hiotza haltzitzen doa
erri suaren kedarrez•

Gizon, andra 'turne karraztak
urratu ditut urrak•
ainhestc san-1 ezin iruntzi
lerturik nau ka ncgarrak•

Akerrak al ci wat-,iltzaz aidean
larregi da gi e^ r^ ontzat
ainbeste Jai En seme ilten dagoz
su-garraren j __ rn aritzat.

Nork agindLz gau ilte haitz ori..•'
nork dan bu ir— as ázko h utza,
akcrrik gain nak ez dau nai
gizonentzat intza.

Sua, aurrera, doa kiskaltzen.
Eríotza gogorrena...
Arriak negarrez su artean:
gau biurtu da eguna.

Igeska doaz bizi direnak
Gernikaren ziñaldari:
arnasa miñetan, estu, larri,
ta oin indarra dardari.

Etsaiaren biotza loitu da,
ge ruago zakarrago,
oriotz ta odola nai ditu
sua baiño erreago.

Gorroto baltzak ez dauka ertzik.
Odolez ezin asetu...
bideak zear gizonak ilten,
tiroz ezin da naíkotu.

Bideak, soloak, mendi ertzak
danak dira ziñaidari.
Gernikan izan dan su triskantzaz
odol jarro lurrari.

Egazkiñak dabiitzaz oraindik,
tiroka aspertu ezin da,
jende, lur, dana austu nai leuke
gorrotoak eraginda.

Azkena eldu da askorentzaE
Gernika sutan erretzen.
Zakarkeri ain aundia ondoren
orain, epaia geratzen.

(icrnikaren erre-mintzaillcak
nuiskurtu dira suugaz,
ain da aundia z.oraketia.-.¡
lotsa dira txarkcriaz.

1 tiikadi ikaralu na¡ chen
sua rahalduz lurrean'
E trikadi ii nai chcn gogorkeri7
izena austuz gizartean

¡Pentsarncntu ¡ karagarria!
baiña su az crrctcak
mundua , í karaz , dardarazi lotu.
igizoncn +lenkeriak.. 1

Su garra k karraz¡z dei egiten dau.
I1 danak c)ts tnunduar¡.
GaiztakL ri aurtdicgia da,
bertan, ístckc) lunar¡.

ídu ortatk e)lcerkcria.
berez, jt zei n dardara1,
sua cid ii gan i xarrctara
hcroarcrl i1-1 atsaz.

Iltzaille at 4c , geroz., lotsa d¡ra
gaütakc r i a cjnartzcn.
Franknr& urka ots egingo dau
Gernika r c rt suak erretzen.

Ark, ezetz, diotza munduari:
Ez dauala erre Gernika:
ta abioiak íkusi ditugu
bota alean botaka.

Non da kristau ltza "Gurutz gudan"?
Guzurra illen aurrean,
ta areen odoia deika daukazu
zeru-goi eta lurroan.

Karrazi, barriro, munduari,
bere izena zuritzen:
ta Gerníkak ostera, ezetz,
guzurra deutso agertzen.

Iñori ezarri nai ieuskio
pekatu negargarria,
baiña, berez, argiegi da
otsai suaren egia.

Orrenbesteko ckiñaldia,
zillegi al da munduan?.
Erria auts biurtu ondoren
iñori jarri kontuan...í

Iraín ori ezin erantsi lei
egín ez daun gizonari,
su ta illak ez daho onartzen
ainbeste deahrukeri.

Gernika. iEtsaiak erre zaitu,
arro, dabillen aldian
zure gogoa ezingo dan il
euskaldun batzar aurrean.

Borda-zr ikaratuta daukat
lurraren .dardareagaz,
noiz jaur - ko, noiz ilko mendian
su garra i n beroagazr

Gaur, ag = nduko ete zenduke
munduar e n bestaldetik,
Euzkadir- +~n gogoa ilten
griña biur¯riz beterik..r"

Euzkadi, i n dago ze zr etsaia,
ain gorrot c) zinduzan a..•
arririk et z -fn geratu zutik,
lurra jota ~rri dana.

I,utvvaffe aidean'
aldraka, nitun: ustuten
euskal Gc ¯n i learen aurka
sua eta bu aw¯grit i n astun.

Ez billatu 1C sti;u pattsorik,
ez billatu wu.z tia rtirik.
iltzailleak t-- ra^lc ez dau emongo
jazoríkoen 3 rte= rik.

Erretan indudazan•
niro Gerní1. _ ^r^naitea.
odola gogo ter-' ________zan biotzean
arnasaz ezi 1-71 W- . **etea.**

Mendiak gora igoten eban
zure garraren gorriak,
gallurretan gora joan ziran
ke. odoi usaiz betiak.

Arri azpian geratu zíran
kiskaldutako anaiak,
aren odola. gaur, deíka dauka
Gernikaren erretzailleak.

Adore ta odola bear da:
erre dana ukatzeko,
euskaldun herai ezarri eutsen
norhera aske geratzeko.

Sua, jaiki adi gora gora...
illak, hiztu su artetik...
ots egin munduaren aurrean
askatzeko guzurretik.

Bite haltz aren astunatsunak
zapaldu eusten biotza,
geroztik, galdu-gordian, dakust
bizaza la eriotza.

Aideak zear doa egia.
Iilaren oiu hizia.
Gernikaren itza herhiztuko
euzko odolez hustia.

Gcrnika. iiltzaiiie asko il ziran.
Etsai gogorra joan zan.
Zure suaz iotsatuta dagoz...
Ta, zu, harriz, jaio ziñan.

G E R N 1 K

Borda za r ikaratuta (iago:
Llntzurrik makalduta.
Arriak riotzaren otz.
Etxe dana ndatuta.

Txakurralc iilua egiten dau.
Naigahear .- ›n zotiña.
Ez daki nen begiratu.
Roten dau: samiña.

Aurrean, e — '&1=1'r ez dan ikusten:
utsa scntitZ barman:
maite zitun llatu gorriak
auts hiurturamma lk lurrean.

Negarrcz da bakardadcan,
poztu ozinik t ∧∧ ic^tza...
horda zarren hc' giran' ta,
hakarrik, da ,i it-otza.

Sama-kateia ' gc rtu jakr'
suaga hurdin Li rrcz.
suaren garra - —^ ietan
iñola kendu e— =■ICz

Suaga ta hura" — r--ma durundia,
heti. miñez, h ----- • errian:
hízi ez ha nint — . oba nckala
Burla zarrok z-la∧.tian.

Geroztik ez dot, iñoz, ikusten
mendiak hora bidean,
gazteak gudan eta Gernika
auts biurturik lurrean.

Ezin dot etsi usaindu gabe,
aurrean neukan lorea.
baiña alperrik, orain, datorkit
suaren usaí errea.

Kedar atsctan dago erria
bordarik horda aidean;
giza odolezko ats errea
sartu mendi egalean.

Mendietara hegira nago,
ixilik, dabil jentea,
udaharria negu biurtu,
oro bildurrez betea.

Auzo bordetan, ixiiik, dagoz
lengo txakur zaunkariak,
eriotzeak eta samiñak
erre dautsez min zoliak.

Níre hordatik gora hegira,
beti, nenkusan mendiak,
samiñez, karrazika dakusdaz
kristau odolez betiak.

Bordaren pozak iges egin nai deust.
Baiña ni naz zalatari,
ez neuke nai iges egiterik
ez su, ta ez odoiari.

G E R N I K A

Ainhest . maite neban kabia:
biotz nu3iitasun gorria;
baiña ze- — dakusue begiak...
illik etzL rtda erria...?

Non dira Gernikako kaleak..•
gogoz, rtr-1 aitatu nitunak...?
non dira •etxe bedeintatuak
asaba Tdiz egiñak...?

Zer diño tsu arritegi onek.
ene hura lcc) argia...?
Gogo ga toen kirtenkeriak
austu..r¡ Gernika maitia'.!!.

Gizonek irt rotu ete dira...?
Baiña asl— i da lar-ria.
Burudun .uek egin etc leike
ain astak aundia..•?

Beia jota dagoz etxe danak.
Arri guz_t i a k e t xunda.
ixilik eta c-stz d . go lurra.
iltzailleaI- .. erra . stuta.

Arripeare i 1 zir —n lagunak.
iñora joa tr-1 ezi r7ik.
auts egin .:I , e^ ^ dagoz jadanik
erria mai ZC rti ilikr

Jakituria izan al da au
edota kirtcnkeria...?
Burdiñak ekarri al daitekez
apurtutzeko erria...?

Ezin dot enegan iruditu
gizonaren txarkeria;
izuturik, ezin dot sinistu
arrien bakardadia...

Olantxe, ikusi nun Gernika,
erreta ondorenean,
ez, ez geíago basakeririk
erririk oaerenean.

Biotza, zelan zagoz bizirik,
odolak galdu barik,,,
eri dana ikusten dozula
arri ta auts biurturik...?

Zer diñotsu anaien biziak...
amaren il-karraziak...
umicn oiu larriak...
guraso zarrak iltiak...'?

Sansonen indarrak nai nitukcz
nire biotz barrenean,
ta maitasun oloiza crciki
ta arei esan otoitzean...

Maite zaitut maite, egian...
Jaungoikoaren aurrian,
miñez oroitzen zaituet danok
Gernikako lur gaiñean.

Euzkal« r .- ü k(-) egun baltzena
udaharrs ^ izan zan.
Patxi ta l — gu n, gorroto biz¡z,
Gernikan 1 kartu ziran.

Sua bati 1 a n goitik berantza.
Gernika AL crregarri.
Garrak ct 1 aiño baltzak taster,
jaiki zira n rrigarri.

Arratsalde- -1l arri ta mintsuan
igeska al e guztiak,
negarra. -z4 tr ii ña , aiaraua
ta orroak a iZtiak.

Oi hakard -- . 1 negargarria...¡
Oi biotz uir >Ec r-keria.iii
Lotsa gabe e) at k erker¡ak
¡1 dau urik« 1=1~ . b izia.

Gau osoa , e - - ' z1 7 , argitan egon.
Mendi bizk r r ik negarrez.
sagastictan 3 . ·/» R za¡ barriak
kiskaldu zir rt 5U_garrez.

Mendi ta ze a i uek. geroz. ixil.
bildurrez da 111 ? media.
ain aundia z r919L gorrotoa
ta hardiña t^ irkcria.

Non dira txori abestiak...
Suaz izutu al dira...
Gau guztietan nago pentsatzen,
nire bordatik begirar

Gaiztakeria...Ondamendiar.'
besterik *ez* dut ikusten.
Nere biotza negarrez dago,
beti, uretan urtuten.

Non dagoz, gogoz, maite ditudan
txoriño abesiariak,
betiko ixildu ete dira
euzkotarren abestiak...?

Zatoze, onuski, Gernikara,
zatoze Aberri miñera,
arrats-bera mindu onetan
erre autsak ikustera.

Ara, non, egon gure Gernika,
t'euzkotarren Lagi-Zarra,
gure etsaiak etorri dira
kiskaiduten erri lurra.

Gure Aberri, berez, sortua,
begira dago ludira,
mendirik mendi datoz kantari
urretxindorrak errira.

Bakardadean minduta dago,
gure Gernika maitea,
suak erreta, austuta dago,
zatoz onuski erlea.

G E R N 1 K A

Gernika sta agak austu lahe.
Erri oin da aria lau dago-
Begi mindt s ak zer dakusue
sua haiño _ "-tiago. _ .'?

Bakardadc .tes í i ¡Zure eriotza?"
Ez *zen* bare.3iñi k lurrean...
Arriak soit soilik, deika dagoz
gizonci barnean

Etsaiak *ez* aitka maitasunik.
Gorroto gel» rri gv%riaiii
ankerkeria ı ___ az poztu dira,
sutu ondar n erria.

Erritar servia ti zintzoak miñez..
soritxar orr- ten arduraz:
zor dala Ci c i-ri iik an jazo dana...
ezin sinistu eskar az•

Ta zu, Lau= . x t a, hcti ernai,
Aberriaren -11':1 - rt^ea:
azkar eldu ____ i z i gan Gernikara
ta oro zen s na_ii t kea.

Nora joan orri miñez...
Lauaxeta ea‾‾ r a 1doia. •
Gernika otS.. - i -nduge ez zeunkan
aske zure a te‾ .11

Aborriaren jopua ziñan.
Ama egoan erretan,
zer asmetan zendun ordu artan
kiskaltzen egoanetan...?

Zuk ez zendun etsairik ikusten,
ama bakarrik ondatzcn.
Euzkadiren irudia zara,
oberena auts biurtzen.

Abertzaletasun deia zeunkan,
beti, indartsu bizturik;
ordu larri artan joan ziñan
ama ilten ikusi nairik...¡

Nora joan ziñan su artera
amaren intzirietan,
amaren miñez bat egin ziñan
su garraren odoletan.

Nor egon an, erria loitzen__.
Iltzailleak itxaroten...?
Erria erretan dabiitzanak
kale zear igaroten.

Lauaxeta, bildots bat bezala
leza aundian sartu ziñan,
otso, Icoiak urten eutsuen
gorrotoz iruntzi naian.

Areen erpeak gogorrak ziran,
zu zintzotasun berbera.
areen gorrotoa iltzaillea,
zu errukigarri bera.

Gernikom . >**r-aor** zara zu, Euzkadin?
Zcr dau c zure biziak...
erri soni—— . 4)r, sartuta dagO,
zuk ditu g u hirikiak.

Berez, so= T **t u** al ziñan ain eder...
mendicrar c dcrtasuna.••
zer dauk i halaren urdiñak
kresal ta - rdentasunez...?

Zcr adu -da eskutu dOzu
errai orre c= ri harrenían'
galdezka el dukat nire bizia
zure itza **I. tzun** naIan.

Emen. mama gizaldiz gizatdi
Euskalcr **r**— **i 3 mait** atzen:
ibar au lu **as- r-cz** mamintsua da
amari onc___ , a ;k sc- Ttzen.

Euzko lei **it** ^; **k , ? .er** dakusuc
amaren **hl «ocie. * t` za,** Toean?
Maitasun ~ ___ **zi a** sIrcatasuna
al dauz ez p **t rt c <tn...?**

Ni. beti s **cl r-Irs z** begira nago.
Noz ikusi{ ete. wat rrean•••
erne ta ezt > **c31x r loz** lurrak
Gernika **re ar**¨m **17,r larrean.**

Nire egia ez da ametsa
Euskalerriko bidean,
euzkotarrak, emen, hiltzen ziran
curen egizko bakean.

Endaren ezaugarri sendoa,
ementxe, dago aritza,
aundia, *zuzen,* giarrczkoa
euzkotar danen bizitza.

Eskurrak eskur emoten zitun
euzko barrien iduri,
geruago ta aberatsago,
arnas barría ixuri.

Euskaldunak, emen, e[illegible]n zituen
Lego Zarraren atalak;
arizpe ontan sortuten ziran
itz iogerik zabalenak.

Erritar bide oberena zan
oiturak lege biurtu;
erriaren gogoa, antxo. *egon*
ta egia ezin austu.

Aske. Zoure jaun ziñan, Euzkadi
Españak zapaldu arte,
gorrotoz, gero, erre zínduzan
Batzar Etxea ez beste.

Zure batzar eta legetatik
zure euzko nortasunetik
kendu nai eutsuen arnasea,
ouzko biriki harnetik.

Zer da -u-gar ikaragarri au''
Dardar.z jahilt bizia.
Arnas h arria noten daukat•
Oi ¡Niri errukarria...!

Alderdi *guztietatik* jatort
sumiñar&n karrazia,
mendi oi artzuna alarauka.
itzaltzcn izar argia.

Arkaitza k orroaka asi dira
mendi hizkarrak intziriz•
zugatzal drlarclaraz mendietan
erri dana sugar hiziz.

Ihaia gorritu da c)dolcz.
Lurrak er dauka arnasarik.
Bizien oir7 otsak _ ixil, dagoz
sasi artcari gcyrc3a=rik.

Birikiak e z_in **arnas** artu.
01 ¡gure a nai raZ aitiak.-•
inpernuar n G r is Bitzarra
sortu dau s **tiza. z** etsaiak.

Aitite suta n L. ü kaltzen &g.°.
I hil-hidcri ic c` e u kan
eriotzea art u C3 uu ehita'
su ta garro n_ i **a--a k wuruan,**

Amaren deadar samiña
azken arnasetan dago,
jaio, bizi ta íl Gernikan
sua haiño gogorrago.

Oiñak apurtuta arri artean,
alaraua entzutcn da.
begietatik sua darle
negarrak iges eginda.

Ama, artega, zotin miñez dabil,
il dan umearcn billa.
Nora zoaz? Arripcan dago...
su garraron orratas pilla.

Piztiak oiu ukul gorrian
sua agotik dariela,
katciak apurtu nai ditue,
dana martiri odola.

Eguzkia lotsatota dago.
Borotasuna galduta.
Gornikan dago bero guztia
txarkeri haltzak sortuta.

Alarau danak entzun naí neukez.
Min oro hiotzeratu.
Bien azur guztiak ikusi
ta, ixil, ixilik, maitatu.

Gernika, euskaldun martiria...
Zer diñozu su garretan...?
Egi ta maitasuna nai ditut
zuen buru-biotzotan.

ARROSA

Arrosa, nu r i dik zatoz ain eder?
Lote bikaiñ ena zara.
Biotzean ezin zaitut sartu
galdcgc zure dardara...

Zerua dirudi **zu** maitia,
eguzkizko (.1 i rdaietan,
ortzak dauk azan izarrak dira
zure orruak 1111--)retan.

Zezenen od& .Ia dariozu
maitasunez , .•orrituta.
leuna, garbi a ederra zara
aragi dana **ustuta.**

Erregin dont u zara loretan
ausarkeri sist zi n barik,
arrokeri petr ^tIik, ez dozu
arantz arteara t)íizirik.

Arantzatik bE= ü ratzen dozu
eguzkiaren e cile r-rez,
urre gorriarc w — *-maitasunez
zeruetako esI. a rrez.

Printzerik ez jantzi iurrean
zure gor r iare t-i urrez,
odol maitasur-ma k dariozuz
biotzera dead -- 3 -"Tez.

Biotza doakit zuregana
ta ezin deutsut ikutu,
bizitz eder orí ez dot il nai,
eztia, soii soil, dastatu.

Arantz orrek zer dauka muiñean?
Larra lora biurtzeko...¡
cgur guriñak zer emon deutsu
margo onena sortzeko...?

Lora gaiñean dago erlea
larrosa maitasunetanr..
zatoze neregana maitiak
poztu gaitezen izketan.

C)GOA

Nore gogoa hurr = Atan dabil
gaitz ta onaren a -—t ean,
indar illunak dal i l tz barruan.
beti. estenka lerr——C ^n.

Zuzentasunak ha___ _ _ ats egiten dcust
o¡ñeztarriak hez.________ la,
eguzkiak odei l, 1 iza legez
gaitza erre naí Toda.

Odolak Icgc ma: urrcnak nai.
Alperkcria at xe ——___ ü n.

Gogoa, ernai, d a 1h¡1 hincan
lege garbi +1-11T kin.

Zuzentasuna n dan b¡ziziak.
Bídean dahíltz ^_ t saiak,
aker haltzak he r_______ ˃la adarka'
¡ai burruka ^nin R arriak...!!!

EGUN SORRERA

Argia dator mendi gaiñetik,
fur zabalaren ametsa,
gaur, goizian goiz, ezkondu dira
argi urre ta lur otza.

Aiskidctasunik aundiena
alaitzen dabil txoriar
goi ortzctik dator maitasuna
ta lurretik emaztia.

Geroz, arnariak, erruz, datoz.
Lurra da hizitz sorlca.
Erlca lorerik lore doa:
ezkontza eztiz betea.

Maite mina dario lurrari
ta ardaua niaztiari,
maitasun moskorra sarta deutso
ardau zarrak biotzari.

GOGOA

Zatoz ospiritu, suzko garra.
Zatoz Egillo Altsua.
Lurrak, zahalik, daukaz ateak:
sasiz dago ondatua_

Suaren garra hetor erretan.
giza mendiko oteak:
Gogo santuaren illintiak
urtu hein uger erre ak.

"Zatoz gizon adiñak argitzen.
Gizadiko iaiñu baltzak,
zuzentasuna il nairik dahiltz
norberckeriarentzat.

Baldar dahíl etsai gogaiztoa
zugandik urrindu nairik:
gizadi gaisoa za u ri tuta'
nora oa zoraturik. _ ..?

Zuzengahekería g. uzurraz
lur jahe egin ez eicdin,
zatoz oiñezterrizi._ o argia
egia jahetu dedi ui _

J A I

Jaiak ditut gogoan
izarrak bozela,
maite bide garretan
poza dariela.

Atsoden poza jabilkik pil-pil,
amctsen urratz irudi,
lanaren egoitzatxu gozoa
nire bakoa dirudi.

Odolaren larros usain gorriz
maite ditut erri jaiak,
gazteak jantzi zuriz dabiltzaz
zelairik zear alaiak.

Eztia darie ezpanctan,
plazara dator noskatxa.
urrundik adi itxaropena,
maitasun hiren egoitza.

E V V **EREST**

Betikoa ez zara,
edurtza zuria,
Jaungoikoa ez zar^i
maitasun gurbia.

Zure erein aundien a{
ernai, dagoz adi.
mundu zahalera _\ =i
gizadiz gizadi.

Zuria eta otza
ilkor egin dira,
non nozu maitasv_a na
izotzci begira.r.?

Euskaldunak arta _i dau
gallurraren **gun** a
lurraren tellatu,i
gaurtik **cuskaldis**

Gizon ta ikurrícl< —^
hai dIrela cdcr
mendi gara íenc -
Icoiak eskiar.

Amets **aundi** U> -Lila t bete.
Lurra zer zara r U....
gizonarentzat ^^^ +^^z<i
izan al nai cl **csz**

Gallurrik garaiena.
munduko nausia,
griñar astintzen ditu
gizon ta bizia.

BIZITZ AGURRA

lenen bizi zatia
amaitzen doakít.
agur lurra osorik'
agur hiotzctik.

Bizitza íllezkorra
nai dot, betí. hizi;
zure egarri naz, Aita.
cz nagizu itzi.

Antziz daukat biotza
maitasun garretan.
errukia nai **neuke**
zure eskuetan.

Z E R ei A I T 1 K

Zergaitik ezartzen jat
biotza lurrari...?
Ni ez naz. Iurrerako...
zerk nabil ain larri?.

Lur heltza astuna da.
Gorputza minkorra.
Miñez daukat odola
gizonaren zorra.

Zuzen argía nai dot
egizko hidetan;
!urra, ez naizu galdu
ondamendietan.

L A R R I

Larri daukat arnasar
Begiak iiluntzen.
Bizia ba-doakit
lurretik urrintzen.

Aragia ta azurrak
dardaratzen doaz,
Iurrikara bezela
eriotz orduaz.

Gogoak egaz nai dau
Aitaren etxera,
sinisten dot bizia
laster bíztuera .

ZABALETA

Goian, zabal zengozen
oro bakartia,
Zer zirautsun munduak
euskaldun mastia.

Zer asmetan da goian
izotzen artian,
ainbeste lan ta ardura
igaroz ostian...?

Zer dau bakardadeak
arrokeri gabe...
itzik asmau al zendun
gizon legez beste...?

Arranorik ez egon...
mendia, ixilik...
ur otzak arrituta
bízía urturik.

Z e r...?

Evveres -t mendi piña.
beti, ed= = *metan,*
izotz dago
aldatz rraa .wllkarretan.

Erraldoi —uek doazi
arnaska =za^a s ñcrantz,
eup ¡ moar—mea = goizaleak
mundu r:[iñerantz.

Aberri ramas *Fow* dea
goiko zar —mea ldian,
elkar agur. st tl dira
euzko bit t tian_

ikurrin tam agurtza
maite izarra---ta nun _.
erri ta otoi eder
amaren a tsu tFI _

URDIN BI

Argia, goizez, eder
eguna lortzean,
zelaia oriei dizdiz
argi printzapean.

Izarrak aguriari,
urdindu da ortza,
emaztea iduri
zeruko babesa.

Ortzcko maitasuna
ta itxas erregiña,
gaur, goiz, ezkondu dira
ortz ta ur urdiña.

Gaur, Eia kadi negarrez.
amaren S^^l ^,liÉf etan
min gogo r– _xr- on e an;
Bingener __–1 hiotza,
zer asmetz,-= B a z_enduan
gorroto a4t lar‾ rean...?

Dana eske s I zendun
hildots lei a ^tasunez;
gorputz ta
ezertxo ez tzat
dana erriar ore tzat.
arnasa OSO?

Lurra zer re-,toz•••
Jainkoa ikus. ri k
hesoak zaha lif Affir /c – – -
maitasunak 2^ ••=w' ir‾ clia uka
ni art
itza daukat if - - írik•

ESTEPA N

Euzkadira begira
lertzen zeunkan biotza
egi uts utsagaz;
Aherria zenkusan,
kateiz azpiratuta
ilteko gaitzagaz.

Biotzaren ardatza
erria zan zuretzat
asaheen abia;
lur, odola ta Aitor
híziaren sustraía;
eskeintza garhia.

Olerkia zan ltza
goratu zinduzana:
oldozpcn hizia;
zuk olerkizko gatzez
askatu nai zcnduan
euzkotar erria.

Z UGATZPEN

Zugatzpean nago, soit,
Garoaren orriak
maite teiaketan.
Zer dozu **lur** maite,
ni zurenganatzeko
eztizko baketan...?

Lur dana erne dago
udaren asier**an,**
zelai bedarretan;
aizea dabil **bigun**
arrats-bera eztian
orri orteiet**an** .

Nire gogo ta. zauriak,
gaur, mun egin lurrari
ama laztanari
geroko illobüa
niretzat jaure**gi** a
izanen danari

MAiTASUN B 1

Bakar bakarrik nago
Au nire zoriona
lurrari hegira.r.i
Ixilik ta maitekor
nauka bere altzuan,
deika goi argira.

Zer indar dozu Lurra,
bakezko egoetan
hiotzari deika...
Zure poz ta zerua
elkartu nai al dozu
gaur, niri laztanka...?

Lurra, ain eder delarik,
zeru zer ete da
gizon zuzencntzat...
maite zaitut Euzkadi.
baiña geiago naí dot
zerua niretzat.

GORA

Jainkoa nisten dot.
ltz egida: eru, Aita,
lurraren urrian;
lur ta arr k dabiitz,
gogor, el ar maitatzen
illuntze zer s rian.

Maitasun dario
nire izadi arrak
berezko s nean,
emen, da giNea
ontasuna r baItzen
oinpeko l arean.

Agur eztiz O lurra,
gurtu ezin 'adana,
biotz gogo tan;
gora zure c>rlea,
arrats ezti atan
itxaropena tn

I TZETAN

Ixilik dago lurra
ta gogoa ostu deust
maitasun miñetan;
Zer daukazu barnean
suaren garrak jota
edertasunetan...

Nork xugartu ieikizu
ezti bizigarri
lora barrietan...'?
Non da ertilaria...
non da erle gorria...
argizko printzetan...?

Olerkaria dator,
bizia artu nairik
biotz hegietan;
jalki egik ederra
lurretik zeruraiño
itz zoramenetan.

AJURIA ENEA

Lendakari Etxea:
Euzkadiren argia
zutík da Gasteizen;
Euzko Jaurlaritzaren
Egoitza bidezkoa
zu, zuzen , izanen.

Argia betor zugan,
euzko bizitz barrian
sorterritik zabal;
eguzkiaren garra,
urretu euzko lurra,
ta euskaldun garbai.

Erriaren gize,nak
zugana ele1u dira
ouzkoen g ilari ;
argia ta bi otza
zurekin eilkarturtzn
euskaldun bizitza.

Arri Etxea zara ,
aritz agaz j ,
ouzko arpegia
zaindu erri gü^e ruak
yaure send 1 ,k_zgez
euzkotar a^ _

Ar-landua, bizia...
egiaren giarra
daukazu ormetan;
euzko sendotasuna,
arri bat...euskaldun bat...
Aberri ianetan.

Euzko Etxe orretan
Aherriaren garra
dager arpegian;
barruan dau biotza
odol gorri garbitan
maitasun bizian.

Zintzotasun argia
dauka orma garbiak
Ajuri-Enean;
Jeldarrak ez dau hear
maite sua besterik
lur onen gaiñean.

Aberria eta J.E.L.
zuzentasun ta iana
bear dauz euzkoak;
euskalduna, zabaldu
oñeztarri bezela
egí berezkoak.

Euzkotarren itza
ta biotza bat ziran
basoko lanean;
Ajuria-Eneak
askatasuna naí dau
euskaidun iurrean.

N O R D A?

Oi iur, z wimmi st re izena,
barru ... -II :1-;rrez dar-,i1
bizia zal ... tzen?
Euzkadi ^. a izena,
seme gu ii en kabi
buruak a y — itzen.

Barnera 1 egiratu
ta indar, sen ad
bereziak . dira;
Aritz ta a_ ar rizic(Ialc
soil soit, e uzkotar
iturri arir: -1~

Euzkotarr ^3 ric) f
Lur onen rri
ta mendi
Lurra ta g s Zena
Euzkadin ^^^at tt c3
gogoaren i

EZIN

Euzko lurra, zer dozu?
Mendiaren oiñcan
artu nun argia.
Lorak mune barnean
oguzkira begira
ta aurtxoa hizia...

Aita-amak euzkotarrak,
aragizko odolez
jatorrizko gogoz;
au dok nire zoria
lur un au miatatzcko
hizitz griña asmoz.

Ezin zaitut baztertu.
Ezin zaitut ukatu
nire euskal lurra;
zure hizia daukat
aragi hiurtuta
odol ta azurra.

GAUZ

Aritz iza ni **nai** neuke
zugatzik 1 & rdonena
zar, scndc _ zindoa;
lurraren i ndar dana
euzko adar eginik
hiotz ta gc7>goar

Arria izan nai dot
mendiarera **niñean**
Iurrari eusteko;
euzkotar itz **guztiale**
arkaitz arrak **ha-lira**
Euzkadi z; i **ntzeko** . _.

Lorca izan nai dc)t:
euskaldunen larmsa:
lurra edertzeko'
Itzak eta orriak
juale hiurturik
aizez edatzeko.

OR "] ZTA UR

I 'rtzik gabeko ura
cgunscntian dizdiz
eguzki islctan.
Sua ta ura dira
amctsarcn ardatza
nire hegiotan.

Argi gardcntasuna
ur ostiñcan dabil
begi dizdizctan.
Zerua eta ura
lagun biurtu dira
urdin cgoctan.

Argia ota ura
hiak dira cmonkor
osasun Metan;
itxasoa maite dot
zeru ortza geiago
biotz odolctan.

U M E

Ule gorri gorria,
ter dahilk arenetan
eskuen artean...?
izarrak ai daukczak
urre printz gorrietan
tiraren ertzean...?

Eskurik erre gahe
suzko hiu tz gorian
odola garretan;
Ia ik arima daukak
argi gogoz heterik
ondar jolasetan.

Burrukan jahiltzez_ak
gizonak, garratz, ii ten
zorigabekoak;
ire nogar sarniñak
rz te jituk higuntz t—
hiotz arrizkoak... "?

1'.sltatu adi gogo,
lur simulen aRra
arnasa ;tullera:
izadia eder duk
cuzkotar arrats-beran
ir/aren erara.

Maite babes jirudik
;l urrean dodan lurrak
eztia ixuriz:
mendi gellur lerdenak
euzko bular bezela
gmea iraul.

Argi. eder ta lurra,
berrl, zoratu dituk
maitasun garretan:
lur ta nere gogoa,
gaur. ezilkortu dituk
olerki inri-tetan.

.l ata naiz ta Sollube,
zer daukak bit ,ean:
amaren bizia.
.rri !llantina /arce,
illak xurgatu ala:
euzko arruma.

Non díra mendi gaiñak,
zuen arizti zarrak,
nik maite nitunak...
non dira gaztañadí,
euzko seme Ierdenak,
emon zituenak...?

Oraindik hízi dítuk
hasetxe ta erriak
zuen hahesean...;
Arrieta, Mcñaka,
Maruri ta Mungia,
gozatsu hakean.

Kanpaiak jahiltzezak
otska Jorre zarretan;
euskalduna fededun:
lurra eta geroa
jakarkizak gogora:
aizeak egidun.

7.entzuna ta arnasa
jatorkczak menditik:
asahcen hizia:
euzko etxe zuria
solo landu artean:
Euzkadi guria.

Ezin agurtu zaitut
ez itzez, *ez* hiotzez,
ene lur maitia;
sortu zaitez niregan,
ni sartuko zurcgan:
ama ta scniia.

ter dok maite-miñetan
mendi egal eztia...
lurra dok ezeal
zugatzak lerden gorantz
argiaren joranez;
loretan olea.

I3rgia jaukat. goe/.
ederrak zaurituta
ordin gardenetan:
nere biotza adi
mendiko ametscz.
antzizka leTretan.

13cti, xugartu nairik
zoraMo eztia:
izadi maitea;
zuk maitasuna dozu.
Egillearen garra.
U/ egin obea.

13 FGONA°FAR F,RRFMON

Begoña F.rrcmtrn jaun,
nIre izena daukat,
bizirik, guguan:
zure gil irudia
argitan geratu da
gizonen barruan.

Iltzaillea, ixilik...
I'otsa da gizartean,
odolez bustita.
7'ure arnasa deika
zeru-lurreen aurrean,
bizia itzita.

Ter g eunkan arpegian,
biotzaren ispillu,
maitasun izpia...
()mamulla da nausi,
lurraren ernslea,
zure nai bizia.

Maite zendun andrea
di da ra da lurrean
maitasun itzetan;
senar edertasuna
gogoratuko deutsu
itz ta Otc)ietan.

Asahak mait /encinten
baita zure alaka:
odolaren deia:
cmatte, time, erri,
.l aungoikoagan han gara,
euzkotar maitia.

Euzkadi maite zeudun,
Aherri oherena,
kurutza hidean:
1.uzkadik maite zaitu
zuriontasuncan
Aitaren aurrean.

Euzko langille ziñan,
erriaren eredu,
esku tan latzetan:
Iangilleen aintza zara
euzko jcldarreen argi
Aberri lanetan.

Ezin zaitut agurtu.
A7.1.JR: MAMIN IA 01)01.
gogoaz hat ein da.
Iiiutza urt/.cn daukat
zure odol eriotz
gure samiña da.

Dana opaldu duzu,
garbi geratu zara
erriko ustean:
langille ta Aherria
biok indartu dira
erio(/ aurrean.

ADISKIDEA

Adiskidea, zer dok...?
asarre ikusten aut
biotz huruetan...
Biziak zer emon deuk
ospin aIa gardulatz
arantz zorrotzetan...

Lurrak herezko jituk
ota haltz eta larrak
uger ta edena;
zer pozoizkok pustuta
aitzak erre nai jituk,
adiskide maitena...?

Nor dok gizon zuzena
larros orriz jantzia
seme oherena...?
nor dok izar argia
urdiñez estalia,
gahaz, ederrena...

A1)1SK11)EA

Ene lagun, zer daukak
gizon onaren aurka
biotz irakitan...?
Zerk ostu deuk hiotza
ta egiaren itza
ire jardunetan...°

Bakea ausi al dok
garaia haiño len()
mingostasunetan...''
E :rruge agertzen az
edenezko itzetan
gizoneen kalketan.

Munduak zer esanen...
   olan, ikusirik,
garratzez heterik...9
llstezko usakume,
suge-gorri iduri,
asarrez josirik.

Itza dabil ari tan,
beti, sortzen lurrean...
izan hai hizia:
zer dok itz igikorra
eskutuzko garretan
maite/. ixuria__ _í

Jakintsuak bogira
bizia dardarctan
zer dan jakin **mairik;**
hizia gizonetan
aragi harrenelan
ezin ikusirik.

Reti, igeska doa
/alai zear dantzza **ri,**
maite dan hizia ;
goiz oztia dario,
arrats-beran moteltzen
mazaren argía.

Errota zar, sar adi
niro odol artean
gariak dioten;
ire eskutu indarra
urundu gura neukck
arrien kolpetan.

Asaheen hizi naia,
¡¡ oi cuzkotar zintzoak!!
dario errotak;
urun zuria legez
bildots apal dirudi
errotaren otsak.

Geldi ago arria...
nun dok errotaria
gil-anchen aita...
aita ta ama zcruan,
geroz, ura geldirik
odeiak jausita.

GOiKOETXEA FLOREN

Onek dituk egunak,
ene Aherri maite,
ire heshepean;
ongillczko aldiak
giza lore irudi,
oroitz ederrean.

Ainheste maitasunez
lur hedeinkatu onek
urre irudi;
askatasun garhian
ikusi nai iñuket:
eztitan ixuri.

Floren._.Goikoetxea,
igon katu Unan
ederrik onenak;
euzko lurraren gatza,
Jainkozko maitasunak¡
lora oherenak.

Biotz ontasunean
maite ituan gizonak
curen kurutzetan;
ta ¡ gertu engoan
zapalduak artzeko
maitasun garretan.

l.or, nekea iretzat...
Anai miña sentitzen
kristau hiutzean;
negarrak arindutzen,
gogor, saiatu Unzan
anaien lurrean.

Mendi, sasiak zear
etsai hurni artean.
Goikoetxea anai;
euskaldun, hiotz samur,
gizoneí lagun citen,
eta eurak i nai.

Zer eredu itu (10k,
zerk poztu au ilkerau
askoren kutuna...
euskaldun aritnea
ez dok arri [a hurdin:
ire maitasuna.

Iregan hildu dituk
itz, argi, maitasunak
on urioletan.,
euskaldun argazki az
ontasuna ixuríz
hiotz dardaretan.

Aigcrua ha nintzok
egaz, egiteko orra.
í agrm tokira...
zenhat hízi salhatu...
oro esker-miñetan.
gaur iri hegir,L

M I T x E 1'

Negarrez ezin urtu,
anaiak iges egin da,
gaur, nire hiotza7
zer daukak, one odol,
dardarak il al jok
nire azken itza.

Egiz, maite izan dok.
Mitxel, arkaitz aundia,
Euzkadi gurena;
emengo lur ta OOdcol ,
endaren oiñarria,
itzez ohcrcna.

Zor aurkitu eutsan
euzko izadiari
ume ta gaztotan'?
Enda zar onok zc r dik,
gizona eldukerlt t i
urteen huruetar _ _ _'?

Mendiak eder t Lak.
Arkaitz sendoa k g aiten
urdiñean sartze ri
hcsoan ota-lora
erleak egazean
eztia xurgatzen.

Soloak zabal, Flavo,
arto, gari ta sagar,
maztiak orctan;
Euzkadiko bizia
urten egik lurretik
oparo hidetan.

Gizonen arpegia...
curen huru argia,
zertan dok egia...?
Zer jaukak Motz orrek
apaltasun garbian
opaka eztia..."

I:uzkadircn sustraiak
arkaitzak legez dituk
zar, seudo, zindoak;
gizonaren izarla
unetik datorrena:
berez euskaldunak.

F'uzkotarrccn gogoa
mendiz. itxasoz, lurren,
odolez egina;
arhaso ta lur ontan
eratu zan legea;
askatasun teina.

Biotzeko erria
izan zuan irctzat
l': uzko /herria;
aantzil.. íhili intz:rn
lan ta lan otscinduten
jatorri maiti.

E' A B EGERIE

Mitxel Ustariztarra,
euskal izen ederra.
kantari iI zara;
zure izena nai neuke
jalki. goiz eder untan,
goi izarretara.

Biotzak gura dagist..-
itz egin gahe ii zara.--
ni miñez zulatzen ;
odola saltoka dot
poz ta nogar artean.
Euzkadi oritzen.

Ustaritz, kahi
lur, aritz, mental ._ zelai•
euskaldun gogc->k_ e);
endaren argia za zZ,
maitasunezkni 1 u *-ra'
heti, zuretzakc-) _

Euzkotarra zar-, ;ita,
hurdincen lan
jungurc otseta ri
zuk maite zen d zin burdin.
izerdizko ane t
aitaren itzetan _

Aitaren lan ginoan,
amaren ugatzetan,
arto zcndun itza:
jatorri enda zarrak
laha gori bozela
arretaz biotza.

Azur, mamin ta 0(101
lurraren hiziz doaz,
cgíz, mardulduten:
gogoa, maitasuna
argi eta ederrak
lorez apainduten.

Mitxcl, gizondu zara
scntasun onenean
argiak arturik:
euskaldun sumendia
garretan daroazu
biotza arturik.

Zurctzat maitasuna...
argia zahaltzca
zazpi lurraidetan;
íru maitasun duzuz:
jainko, etxe, Euzkadí...
beti, lurrunetan.

Bizia orto jatsu
gizon lez sinismentsu
euskaldun lurrean;
zure itz ta maitasuna
garrctan biztu hediz
euzko hiotzctan.

ON D ARRU

Lau abeko etxea,
ene Batzoki maite
aukat hiotzcan:
ire ederrak naiaukak
odoletan hultzaka
itxaso ertzean.

Ondarruko erria,
euskal arnas betea,
ura letz bizia;
kanta itxasoari,
ahestu erriari_
ire itz manía.

Au dok euska l auit tsa
euskaldun Batr_ok_ i an,
bizirik gizona:
edertasuna jabí 1 k
irriharre gozot
ire maitasuna.

Euskaldunecn ŧj- gzít ^e
daukak argiz hiz i r c
biotz hegictan:
itxaso eta lurra
eutsi arnas orrei
ire indarrotan.

Luskaldun Batzokia.
lare erraldoik edertzen
ire orma amak;
Sabin eta Agirre
Jesus Mari ta Karla.
gizon oberenak.

Aitalenaren itza.
oineztarri izan dok
gure lur maitian;
erria oiñarria.
entzun eiok herari.
ask;Itasunian.

C) 1 0 N

Euzkadiren ertzc <+ n
gogoa iahilkidak
on)imen gartsutzm
Araharcn barrerla = +

begira dot sutan_

*Zenb*at lagun...g iuz eder,
eguzki printz gc)r : irak
zeru urdiñean;
cuzkotarrak od()t .^' z

Araba zarrean.

tion, Euzkadi i e lur..•
biotz askoren lera ^^
huruen ametsa;
zer daukak ora i. a--
sarri, moskortzc rs c una
gizonen biotza-. - ¡

Zorioneko lagun _ ——
Simeon. ain itzari á
noraiño eldu az;
zer jaukak euzko) -ter -uusak...
odol ala gratia
heraren uragaz.- _ 1

E uskalduna. pozik, jak.
1'uzkadirl begira
matsarcn artian:
hiotntren ktlilna
:ISilletan jok gizonak
nats ura artzian.

I.ur zabal, nork emon deok
1rdauzko iaraioa
orai harrenetan;
nork biurtu jok ardau
lur balizaren tzea
mastU ¿tienetan r

Poza, zer az ire — **an r..**
ire lora harrenaL ^¿
non jaukak sor erina;
adimcnduna al
hiotz garretan a G **eic31(**
irripar almena._ —

Aita alaitsu dag
Seme. ator **etxe** a
hake gozoctan;
Aita-seme artea
hcgitik hiotzcra
itza cztictan.

Biziaren sormersr-
irriparrcka jagc,
seme odolcan;
hitxirik hikaiñcrt
loratu dok irega t
aitaren semean _

Furia zuan, atzo
gaur, harriz, **goi,** .eztia
eguzki sorkeran
zugatz, bedar, a 3llcaitza
deika goi urdiña i wat
alaitasuncran.

Zer dok, arkaitiarcn poza?
Odol garbiko írri:
nere maitasuna;
nun sortzen jak alaia,
aitz zurien giarra,
maitale kutuna...?

Ibaiaren dirdira.
zelan oa ain alai
gardcntasuncan...?
ama al daukak begira,
urre-biotz zabalik,
itxas urdiñean...?

Ain mai t — — ^ kor zakusdaz'
Arahakc> 1 urra,
cztiaz he __7111 z t ;
zure itza ntzun nai dot
arrats-hc t:- * Ontan,
egiaz jant

Zuregan roazu
apaltasun arbien
onheratas ria;
suspertu a i gogoa,
arnasa dedin;
ai *nere* **kut** pina .__. i

Au dok egc itzatxc>a
zelai garbi a atan,
aize higunc
Ulti ma **letz** F S c)t7a
¡p**oza darioc7** "1"1
barneko mi ^t

Di, Arahakc us **kalduua•**
nundik ibili – i Ui
urratza k **gali** ut^^-, '
Askatasun h cic ^^
eder **da zure** 1 ^; t
argiak artuta

Oi lur. enc erri ntailc..
Zure gogoa dabil
atxurrez soloan;
jakituria dozu
e zko zelaietan
gi
euskaldun arloan.

ALA [1]Ft BIDEA

Reste Bide-Aidi I3at _ 7
Atseden . . . . . __ . . y
Fuskaiclun Bake-- Zale . . . 9
Izan -...... .... | 0
Fuskalcltrn Semez t 12.
Fika, Laukariz, Ei~'ika 1 3
7_anhruck . . ' _ . • • 15
I)n. Antonio, eh-, train Jauna 1 7
Zeren Zera . 1 5
Mendi Gaiñean _ 20
Uclabarria 20
"Etxebar'ia" Bak.. trl lk ...... '? – 22
I3akca ....- • • 24
Om ....-......- • . • • • • 2('
| harluzca'tar Jon _1 c, - t. ba • • 27
San Pedro Jaiak 29
°narren Bidea _ __ . . . . "30
Billa ...._ _ 32
l'uzkotarra . _ - 33
1-:rnai 35
! Horra 37
41
F.riutza . . . . . . —— 43
Eriotza .. - .... _ - 44
Gañe/............................ 45
Sabin 46
Zer clan .. ..

Onelni .... '1 7
Bota ditu ....
Askatu dedin .... 4`)
nusleak .... Sl)
1 _rio)! 51
nAndraM ati 5")
1 ldabart ia 54
Agirre tar .loseha Andoni 56-n4
Baso i liii n5-nO
t)soa .... 71)
1'arros 72
1 'arros 73
I) mccn onerako 75
Ausluten .... 7('
I-.t ukadi 77
I3idcan real- I.orotio 7ti
f.rrct in done Sl
i :rregin arria SI
1 'rregirt /Urr;t
i-rrct itla deuntzen ....
Isabel deunaren erreinua ti I
Gazte ti1
1.arros la 'aguo ti7

I i,ti S')
1/aki .... nU3);;

Jaio . .
Otscintz.a
Olerkia
Lendakaria
Jaurlaritza
Lur santua
Gernika . .
Arrosa . .
(;ogc a .
Fgun sorrcr
(;ugua . . .
Jai . . . . .
I-vvcrest . r
Iiizitr. agurra
Zcrgaítik .
Larri .....
' ahaleta
Mcndigoizale
II y din hi
Lauaxeta-193
I :stcpan . . .
Lugatzhen .
Maitasun hi
Gura . . . . . -
Itzitan . . . . r
Ajuria Unea

Nor dIa? 1-1
I :-zin 15'
(zauz 153
Ort/ ta ur 154
IJmc 155
Mcndli h,ihesak 156
Mendi otza 15S
13cg<,ñui tar i:rrcmon 159
Adiskidea .... I 61-162
II/ 163
Klik 111 Klak 164
(itUk6cixca 165
Milxel 167
I .ahcgcrir 169
O m Iarru 171
( )itun 173
1'dza .... 17 '
iIraha 177